

Liber

Incipiunt capitula libri decimi

- i **De** rābitudinē sue angelis siue hoīb⁹ p vñū deū tribui etiā platonicos defuisse: s̄ vtrū hi quos ob hoc ipm colēdos purāt vñi tm̄ deo an etiā sibi sacrificari velint eē querēdū.
- ii **De** superna illuminatione quid plotin⁹ platonie⁹ senserit.
- iii **De** vero dei cultu a quo platonici quāuis creatorem vniuersitatis intellexerint deuiarunt colendo angelos siue bonos siue malos honore diuino.
- iiii **De** vni vero deo sacrificium debeat.
- v **De** sacrificijs que deus non requirit: s̄ ad significationem eorum obseruari voluit que requirit.
- vi **De** vero perfectosq; sacrificio.
- vii **De** sanctorum angelorum ea sit in nos dilectio: vt nos non suos sed vni⁹ veri dei velint esse cultores.
- viii **De** miraculis que deus ad corroborandam fidem piorum etiā per angelorum ministerium promissis suis adhibere dignatus est.
- ix **De** illicitis artibus erga demonum cultum in quibus porphyrius platonie⁹ qdā pbādo qdā q̄si ip: obādo versaf.
- x **De** theurgia que falsam purificationem aī demonū inuocatiōe pmittit.
- xi **De** epistola porphyrii ad anebuntem egyptiū in qua petit de diuersitate demonum se doceri.
- xii **De** miraculis que per sanctorum angelorum ministerium deus verus operatur.
- xiii **De** inuisibili deo qui se visibilem sepe p̄stitit: non fm̄ quod est: sed fm̄ quod poterant ferre cernentes.
- xiiii **De** vno deo colendo non soluz propter eterna sed etiā propter temporalia beneficia q̄ vniuersa in ipsi⁹ prouidentie potestate consistunt.
- xv **De** ministerio sanctorum angelorum q̄ prouidentie dei seruiunt.
- xvi **An** de promerenda beata vita his angelis sit credendum qui se coli exigunt honore diuino: an vero illis qui non sibi sed vni deo sancta precipiunt religione serui.
- xvii **De** arca testamenti miraculisq; signoz que ad cōmendandam legis ac promissionis auctoritatem diuinitus facta sunt.
- xviii **Contra** eos qui de miraculis quib⁹ dei populus eruditus est negant ecclesiasticis libris esse credendum.
- xix **Que** ratio sit visibilis sacrificij q̄ vni vero et inuisibili deo offerri docet vera religio.
- xx **De** summo veroq; sacrificio quod ipse dei et hominum mediator effect⁹ est.
- xxi **De** modo potestatis demonibus date ad glorificandos sanctos qui per tulerunt iam passionem: qui aereos spiritus non placando ipos sed in deo p̄manendo vicerunt.
- xxii **Unde** sit sanctis aduersum demones p̄tās et vñ cordis vera purgatio.
- xxiii **De** principijs in quibus platonici purificationem anime esse profitentur.
- xxiiii **De** vno veroq; principio quod solā naturam humanā purgat atq; renouat.
- xxv **Omnes** sanctos et sub legis tempore et sub prioribus seculis in sacramēto et fide xp̄i iustificatos fuisse.
- xxvi **De** inconstantia porphyrii inter cōfessionem veri dei et cultum demonum fluctuantis.
- xxvii **De** impietate porphyrii qua etiā apuleij transcendit errorem.
- xxviii **Quibus** persuasionibus porphyri⁹ obsecatus non potuerit veram sapientiam que est xp̄us agnoscere.
- xxix **De** incarnatione domini nostri iesu xp̄i quam confiteri platonicozum erubescit impietas.
- xxx **Quāta** platonici dogmatis porphyri⁹ refutauerit: et dissentitudo corexerit.
- xxxi **Contra** argumentum platonicozum q̄ animam humanam asserunt deo esse coeternam.
- xxxii **De** vniuersali via anime liberāde quaz porphyrius male querendo non reperit: et quam sola gratia christiana referauit.

Incipit liber decimus.

La I

Cap. I

De numero certa

sententia. 7c.
 Dic incipit li-
 ber decim^o in
 quo beatus Au-
 gustinus ostēdit
 quod angeli bo-
 ni non sunt co-
 lendi cultu la-
 trie nec ipsi de-
 siderant. Et
 continet liber
 iste. xxxij. cap.
 quoz primuz
 est quasi pbe-
 miale. In quo
 duo facit. naz
 primo reducit
 ad memoriam
 quedā singius
 tractata libro
 viij. facies de
 ipsis breuem
 mētionē vt ad
 sequētia se cō-
 tinuet. facit
 autē mētionē
 de diuersitate
 opinionuz cir-
 ca beatitudiez
 quā posuit li-
 viij. cap. viij.
 Itē de clectio-
 ne platonico
 rum p ceteris
 philosophis.
 de qua eodem
 libro habet ca-
 pi. x. Item de
 cultu multozū
 deoz et demo-
 nuz. cōtra quē
 disputatuz est
 eodem libro a
 capi. xij. vsqz
 ad finē libri.
 Secundo ibi
 b. Nunc vi-
 dendū ac disse-
 rendū 7c. ostē-
 dit que restāt
 in hoc libro a-
 genda. 7 facit
 tria. Nā pmo
 ostēdit quod re-
 stat differēdū
 Et pater lra.
 Secundo ibi
 c. Dic ē em̄
 diuinitati 7c.

Animum certa
 sententia ē: qui
 rōne quoq̄ mō
 vti pnt bōs eē
 oēs hoies vel
 le Qui autē sint
 vel vñ fiant: dum mortaliū que-
 rit infirmitas: multe magneqz
 p̄trouersie concitate sunt: in q̄
 bus p̄bi sua studia totia p̄riue-
 uerunt: q̄s in mediū adducere
 atqz discutere: 7 lōgū est 7 n̄ ne-
 cessariū. Si em̄ recolat q̄ hec le-
 git: qd̄ i libro egerim^o octauo i
 eligēdis p̄his: cū qb̄ hec de brā
 vita q̄ post mortē futura ē q̄stio
 tractaret: vtz ad eam vni deo
 vero: q̄ etiā ē deoz effectoz: an
 plurimis dijs religiōe sacrifqz
 seruiēdo puenire possim^o: non
 etiā hic eadē repeti expectet: p̄-
 fertim cū possit relegēdo si for-
 te oblit^o ē: adimiculari memo-
 riā. Elegi^o em̄ platonicos oim̄
 p̄horū merito nobilissimos: p̄-
 p̄terea qz sape potuerūt licz im-
 mortālē ac rōnalē vel itellectu-
 alē hois aiām: nisi p̄cipato lu-
 mine illi dei a q̄ 7 ip̄a 7 mūdus
 fact^o ēbtāz esse nō posse. Ita et
 illud qd̄ oēs hoies appetūt. i. vi-
 tā brām: quēqz isti assecuruz ne-
 gant: q̄ nō illi vni optimo qd̄ ē
 incōmutabilis de^o puritate ca-
 sti amoris adheserit. Sz qz 7 ip-
 si q̄s siue cedentes vanitati er-
 rorūqz p̄lorū: siue vt ait aplus:
 Euanescentes in cogitātib^o su-
 is multos deos colēdos ita pu-
 tauerūt vel putari voluerūt vt
 etiā qdā eoz demonib^o diuinos
 honores sacrozū 7 sacrificiozū
 deferēdos eē censerēt: qb̄ iam
 ex pte nō pua respōdim^o. Nūc
 videndū ac differēdū est: q̄ntū
 de^o donat imortales ac beatū
 celestib^o sedibus dñationibus:
 p̄ncipatibus: potestatib^o cōsti-
 tuti. quos isti deos et ex qb̄ q̄s-
 dam vel bonos demōes: vñ no-
 biscum angelos nomināt: quō
 credendi sunt velle a nobis re-
 ligionē pietatēqz seruari: hoc ē
 vt apertius dicam: vtrū etiā si-

bi an tm̄ deo suo q̄ etiā n̄ ē: pla-
 ceat eis vt sacra faciam^o 7 sacri-
 ficem^o: vñ aliqua n̄sa seu nosip-
 sos religionis ritib^o cōsecrem^o.
 Hic est em̄ diuinitati: vel si exp̄ssi-
 us dicendū est deitati debitus
 cultus: p̄pter quē vno verbo si-
 gnificandū: qm̄ satis mihi ido-
 neū nō occurrit latinuz: greco
 vbi: necesse ē insinuo qd̄ velim
 dicere. Latrā q̄ppe n̄i vbiqz
 sc̄tāz scripturaz positū est iter
 p̄tati sunt seruitutes. Sed ea
 seruit^o q̄ debet hoib^o fm̄ quā p̄-
 cipit apls: seruos dñis suis sub-
 ditos eē debere: alio noīe gre-
 ce nūcupari solet. Latrā vero
 fm̄ psuetudinem q̄ locuti sunt q̄
 nob̄ diuina eloq̄a pdiderūt: aut
 sp̄ aut tā frēq̄nter vt pene sp̄ ca-
 dicit seruit^o q̄ p̄tinet ad colēdū
 deū. Proinde si tātm̄ modo cul-
 tus ipe dicat: nō solī deo debe-
 ri videtur. Dicimur em̄ colere
 homines q̄s honorificatiōe vñ
 recordatiōe vel p̄ntia frēq̄nta
 mus. Nec solū ea qb̄ nos reli-
 giosa hūilitate subijci^o: s̄ qdāz
 etiā q̄ subiecta sunt nobis colī
 phibent. Nā ex hoc x̄bo agrico-
 le 7 coloni 7 incole vocant^o. Et
 ipsos deos nō ob aliud appellāt
 celicolas: nisi q̄ celū colāt: non
 vtiqz venerādo s̄ inhabitando
 tanqz q̄sdā celi colonos: n̄ sicut
 appellāt coloni q̄ pditōez debēt
 genitāli solo p̄p̄ agriculturaz
 sub dñio possessoz: s̄ sicut ait q̄-
 dā latini eloquiū magn^o auctor
 Urbs antiq̄ fuit: tyrij tenuere
 coloni. Ab icolēdo em̄ colonos
 vocauit nō ab agricultura. Hic
 7 ciuitates a maiorib^o ciuitati-
 b^o velut p̄lorū examīnib^o pdite
 colonie nūcupāt. Ac p̄ hoc cul-
 tū qd̄ n̄ deberi nisi deo: p̄p̄a q̄
 dā notōe vbi hui^o verissimū est
 Sz qz 7 aliaz rez d̄: cult^o. iō la-
 tine vno x̄bo significari cultus
 deo debet^o nō pōt. Nā 7 ipsa re-
 ligio q̄uis distinct^o n̄ quēlibet
 sed di cultū significare videat^o
 vñ isto noīe iterp̄tati sūt n̄si eā
 q̄ grece threscia d̄: tm̄ qz latina

ostendit penu-
 riam fm̄ontis
 latini q̄ debe-
 remus exp̄me-
 re cultū qui so-
 li deo est exbi-
 bendus. q̄ p̄
 nuria greci nō
 laborant. h̄nt
 em̄ vocabulū
 vnum qd̄ ē la-
 tria. qd̄ in la-
 trinum transla-
 tum est idē qd̄
 seruitus. s̄ tm̄
 in hoc est dif-
 ferentia. quia
 greci n̄ vocāt
 latrā nisi ser-
 uitutem illā q̄
 solī deo debet^o
 a q̄ idolatria
 dicit seruitus
 talis idolis ex-
 hibita. In la-
 tino vero vti-
 mur noīe ser-
 uituz generā-
 lius. 7 ita ē de
 alijs noīb^o la-
 trinis. quibus
 in greco corre-
 spondent vo-
 cabula impoz-
 tātia cultū vel
 seruitutes solī
 deo exhibēduz
 sicut declarat
 per exēpla de
 mltis vocabu-
 lis. vtpura de
 hoc vocabulo
 cult^o qd̄ etiam
 ad ea q̄ hoib^o
 fiunt extendit
 dicit em̄ a co-
 lendo qd̄ mul-
 tipliciter acci-
 pit. nam q̄nqz
 capit p̄ eo qd̄
 facimus sup̄
 ozib^o q̄s hono-
 rare mltuz fre-
 quentam^o. qm̄
 qz p̄ eo qd̄ fa-
 cimuz circa ea
 q̄ nobis subie-
 cta sunt a q̄ di-
 cunt qdā agri-
 cole. qdā colo-
 ni. quidam in-
 cole. 7 quidaz
 celicole q̄si ee

Ephe. 6.

Virgil. s. eneid.

Roma. j.

li coloni. i. ba-
 bitatores. co-
 mo quo virgi-
 li⁹ dicit lib. 1.
Ancidos. lo-
 qns de cartha-
 gine sic. **Urbs**
 antiq fuit. ty-
 riy tenuere co-
 loni. **Fuit aut**
 carthago a ty-
 riy codita et i-
 habitata. pro-
 pter qd virgi-
 lius vocat ci-
 ues tyrios co-
 lonos sic di-
 ctos ab incolē-
 do. i. inhabitā-
 do. a qd etiaz q-
 dam ciuitates
 dicūt colonie
Oringit eniz
 qns pplm ci-
 uitatis alicu⁹
 sic exerceere.
 vt faciat qua-
 si examen fill-
 oz more apū-
 cui multitudi-
 ni n̄ sufficit ci-
 uitas. et ido re-
 cedēs inde ali-
 bi condit ciui-
 tates nouam.
Alis ho ciui-
 tas vocat co-
 lonia poris ci-
 uitatis. **Alto**
 tñ modo dici-
 tur colonus il-
 le qui in terra
 illa genitus ē
 quā sub certa
 conditōne vel
 pacto colit ab
 agricultura sic
 dicit⁹. **Igit** co-
 lere multa si-
 gnificat qd his
 versib⁹ p̄nēt
Agros rus
 formā supos
 colit atqz parē-
 tes. **Dos** arat
 bos habitat.
 omat. bono-
 rat amat. **Si**
 cut aut est de
 vocabulo cul-
 tus. ita est de
 vocabulo reli-
 gionis et picta

loquendi cōsuetudine: nō solū
 impitoy: v̄ez etiā doctissimoy
 et cognatiōib⁹ humanis atqz af-
 finitatib⁹ et qbusqz necessitudi-
 nibus d̄r exhibēda religio: non
 eo vocabulo vitat ambigū cū
 de cultu deitar⁹ verrit q̄stio: vt
 fidenter dicere valeam⁹ religi-
 onē nō esse nisi dei cultū: qm̄ vi-
 det hoc v̄bū a significanda ob-
 seruātia p̄p̄n q̄ratu hūane in-
 solēter auferri. **Pietas** q̄z p̄pe
 dei cult⁹ intelligi solet quā gre-
 ci eusebian vocant. **Hec** tñ et er-
 ga parētes officiose h̄ri dicitur
More at vulgihoc nomē etiaz
 in operib⁹ misericordie frequē-
 rat: quod ideo arbitroy euenit-
 se: quia hec fieri precipue deus
 mandat: eaqz sibi vel pro sacrifi-
 cii vel pre sacrificijs placere te-
 stat. **Ex** q loq̄ndi cōsuetudine
 factū est vt et deus ip̄e dicat p̄-
 quem tamen greci nullo suo
 sermonis vsu eusebir vocant:
 q̄uis eusebian p̄ misericōdia illoz
 etiā vulg⁹ vsurper. **En** in qu-
 busdā scripturaz loc⁹ vt distinctio
 certior appeat: nō eusebian qd
 ex bono cultu sed theosebian:
 qd ex dei cultu cōpositū resonat
 dicere maluerūt. **Utrū**liber at
 hoz nos vno v̄bo enūciare nō
 possum⁹. **Que** itaqz latria gre-
 ce nūcupat. et latine interpretat⁹
 seruit⁹: s̄ ea q̄ colim⁹ deū: vel q̄
 threscia grece: latie at religio
 d̄r: s̄ ea q̄ nobis ē erga deū: vel
 quā illi theosebian: nos x̄o nō
 vno v̄bo exp̄mere sed dei cultū
 possumus appellare: hāc ei tñ
 deo deberi dicimus qd ver⁹ ē de
 us facitqz suos cultores deos.
Quicūqz igit sunt in celestib⁹
 habitatoib⁹ imortales et beari:
 si nos nō amat nec brōs eē nos
 volūt: colendi vtiqz nō sunt. **Si**
 aut amat et brōs volūt: p̄fecto
 ide volūt vñ et ipi sūt: an aliūde
 ipi b̄ti aliūde nos. **Cap. II**
Ad nō est nob vll⁹ cū
 his excellētiōib⁹ p̄bis
 in hac q̄stione p̄flictus
Viderūt. n. suisqz lris mlt⁹ mo-

dis copiosissime mādauēst. hic
 illos vñ et nos fieri beatos obie-
 cto quodā lumie itelligibili qd
 de⁹ est illis: et aliud estqz illi: a q̄
 illustrant vt clareat: atqz ei⁹ pri-
 cipatiōe perfecti beaticz substi-
 stant. **Sepe** multūqz plotin⁹ as-
 serit sensum platonis explanās
 ne illā quidē quā credūt eē vni-
 uersitatis animā aliunde beatā
 eē q̄z nostram: idqz esse lumē qd
 ipa non est: sed a quo creata est
 et quo intelligibiliter illuminan-
 te: intelligibiliter lucet. **Dat** etiā
 similitudinem ad illa incorporea
 de istis celestib⁹ conspicuis am-
 plisqz corpibus: tanq̄ ille sit sol
 et ipa sit luna. **Luna**z q̄ppe solis
 obiectu illuminari purat. **Dic** q̄
 ille magnus platonis⁹: animaz
 rōnalē siue potius intellectualē
 dicenda sit: ex quo genere etiaz
 immortalū beatorūqz animas
 esse intelligit: quos in celestib⁹
 sedibus habitare non dubitat.
 non habere supra se naturā ni-
 si dei qui fabricatus est mundū:
 a quo et ipa facta ē: nec aliunde
 illis supnis preberi vitā beatā et
 lumē intelligētie veritatis q̄vñ
 p̄bet et nobis: consonās euāge-
 lio vbi legit. **Fuit** hō null⁹ a deo
 cui nomen erat ioānes: hic ve-
 nit in testimoniū vt testimoniū
 p̄hiberet de lumine: vt oēs cre-
 derēt p̄ eū. **Hō** erat ille lumē: s̄
 vt testimoniū p̄hiberet de luse.
Erat lumē v̄ez: qd illuminat oēs
 hoīem veniētē in hūc mūdū. **In**
 q̄ differētia satis ostēdit aīam rō-
 nalē v̄ intellectualē q̄lis erat in
 ioāne: sibi lumē eē nō posse: s̄ al-
 teri⁹ veri lumis p̄cipatiōe luce-
 re. **Hoc** et ip̄e ioannes fatet: vbi
 ei p̄hibēs testimoniū dicit. **Hos**
 oēs de p̄flictudine ei⁹ accepim⁹.
De cū ita sint: s̄ **Ca. III**
 q̄ platonici v̄ q̄cūqz alij ita
 senserūt: cognoscentes deū sic
 deum glorificarent et gratias a-
 gerent: nec euanescerent in co-
 gitationibus suis: nec populoz
 errozib⁹ prim auctores fierēt p̄-
 tij resistere nō auderēt: p̄fecto

ris vt decla-
 rat. tertio ibi.
Que ita-
 qz latria. et.
Propoit ill⁹
 qd de tali cul-
 tu. oīno est te-
 nendū scilicet
 qd soli deo ex-
 hibendus est
 cultus latrie q̄
 cūqz noie voce-
 tur. et boni an-
 geli qui eodes
 obiecto b̄ti sūt
 quo et nos vo-
 lunt qd cundes
 colant. us quez
 et ipsi colunt.
Ca. II.
Ad nō
 est nob
 vllus et. **In**
 capitulo inci-
 pit tractat⁹ hu-
 ius libri. et oñ
 dit specialiter
 in hoc ca. seu
 libro quā pla-
 tonici p̄cipui
 nobiscū cōuē-
 unt in hoc qd
 nō aliunde sūt
 beari angeli et
 hoīes: qd in p̄-
 cedenti caplo
 reliquit quasi
 discutiendum
Et ideo quan-
 tum ad hoc qd
 tiner non ē cō-
 tra platonē di-
 spurandum.
Ibidem.
Ca. III.
De cus
 q̄ ita sint
 et. **In** hoc ca.
 ostendit aug⁹
 ex dicitis in p̄-
 cedenti caplo
 qd platonici ha-
 berent cōcede-
 re qd tñ vñ de-
 us colendus

est cultu la
erie. si vani
tas aut ei
mor ppi co
rrariu sapi
entis ipos
no retrabe
ret.

Ca. III.

Uic

h nos
seruitutem
re. In b ca.
onidit aug.
q soli do re
bet seruitu
que grece
latria dicit
cul. p. i. s.
simus ac?
est offerre
sacrificiu
na cetera fe
re oia q deo
ecrinsecus
exhibemus
ad honora
dos boies
trallata fut
Et facit in
hoc capitu
lo duo. q a
pino ondit
quod offeri
mus deo sa
crificiu spi
rituale vbi
infra sic di
cit.

Ca. V.

Uis

q autē
ita desipiat
re. In hoc
ca. ostendit
augustinus
quare sacri
ficiuz a deo
acceptatur
Et facit h
duo. q p
mo docz q
no accepta
tur. q deo
fit vtile s
quia nobis
expedit. se
cundo ibi.
b. **Nec q**
ab antiqz
onidit quod
sacrificia
veteris re /
stamini erat
deo grata z
sacrifican /
ribus vtilis
videlicet q
ten? signa
erant sacri
ficii spiritua
lis.

Ca. VII.

Uis

q autē
ita desipiat
re. In hoc
ca. ostendit
augustinus
quare sacri
ficiuz a deo
acceptatur
Et facit h
duo. q p
mo docz q
no accepta
tur. q deo
fit vtile s
quia nobis
expedit. se
cundo ibi.
b. **Nec q**
ab antiqz
onidit quod
sacrificia
veteris re /
stamini erat
deo grata z
sacrifican /
ribus vtilis
videlicet q
ten? signa
erant sacri
ficii spiritua
lis.

cofiterent' z illis immortalib' ac be
atis z nob mortaliu' ac miseris: vt
immortales ac beati ee possunt vnū
deū deoz colendū q et nō ē z illoz
Uic nos seruitutē **Ca. III**
h que latria grece dicit: siue in
qbusqz sacramēt' siue in nobis ipis
debem'. Huius em' templū simul
omnes z singuli templa sum': qz et
oim cōcordiā z singulos inhabitā:
re dignat': nō in oibus qz in singlis
maior: qm nec mole ditendit nec
ptitiōe minuit. Cū ad illū fursuzē:
eius est altare cor nostrū: eius vni
genito cū sacerdote placamur: ei
cruentis victimas cedimus: quā
do vsqz ad sanguinē p eius verita
te certamus: ei suauissimū adole
mus incensum cū in eius cōspectu
pio sanctoz amore flagramus: ei
dona ei' i nob nosqz ipos vouem'
z reddim': ei beneficior' ei' solēti
tatib' festis z dieb' statut' dicam'
sacramusqz mēoria: ne volumine
tempoz ingrata subrepat obliuio
ei sacrificam' hostiam hūilitatis z
laudis in ara cordis igne seruide
caritatis. Ad hūc videndū sic vide
ri poterit: ei qz coherendū ab omni
peccatoz z cupiditatū malarū la
be mundamur: z ei' nomie pscra
mur. **Ipe em' fons nre beatitudis:**
ipe ois appetitiōis est finis. **Hūc e**
ligētes vel potius reeligētes: ami
seramus em' negligētes: hūc er
go religentes vñ z religio dicta p
hibet: ad eū dilectiōe tendim': vt
pueniendo quiescam': iō beati qz
illo fine pfecti. Bonuz em' nrm de
cuius sine int phos magna contē
tiō ē: nullū ē aliud qz illi coherere
cul' vni' ania intellectualis incor
porao dici p̄t amplexu: veris i plef
secundaturqz virtutib'. Hoc eniz
bonū diligere: in toto corde: in to
to aia: z in tota virtute p̄cipimur:
Ad hoc bonū debem': z a qbus di
ligimur duci: z quos diligim' du
cere si cōplent duo illa p̄cepta in q
bus tota lex pendet z pphete. Di
liges dñm deū tuum in toto corde
tuo z in tota ania tua: z in tota mē
te tua z diliges prim tuū tāqz teipz
Ut em' hō sese diligere nosset p̄si

tur' est ei finis qz referrer oia qz age
ret vt beat' eēt. Nō em' qz se diligit
aliud vult eē qz brūs. Hic aut' finis
est: adherere deo. **Iā igit' sciēt' di**
ligere seipm: cōmendat' de primo
diligēdo sic seipm. In qz quid aliud
mandat': nisi vt ei qz p̄t cōmēdet
diligendū deū: hic ē dei cult': hec
vera religio: hec recta pietas: hec
tñ deo debita seruitus. Quocun
qz igit' immortalis ptās quātalibet
virtute p̄dita: si nos diligit sicut se
ipam: ei vult esse subditos vt brī si
mus: cui z subdita brā ē. Si g' non
colit deū misera ē: qz deo priuat': si
āt colit deū nō vult se coli p̄ deo. Illi
em' poti' dine snie suffragat': z dile
ctois virib' fauet qz scriptū est. Sa
crificans dñs eradicabit': nisi dño
soli. Nā vt alia nūc taceā qz p̄tinēt
ad religiōis obsequiū qz colit deus
sacrificiū certe null' hoim ē qz au
deat dicē deberi: nisi dño soli. Ab
ta deniqz de cultu dño vsurpara
sunt: qz honoz' defertur hūanis
sive humilitate nimia: siue adu la
tiōe pestifera: ita tñ vt qz ea dese
runt hoies habent' qd dicit' co' en
di z venerādi: si at eis mltū addit
z adorādi. Quis dō sacrificandū
cēsuit nisi ei quē deū aut sciuit aut
putauit aut finxit. Et porro anti
qu' sit i sacrificādo dei cult' duo il
li fresscain z abel sar' indicāt: qz
maioris de' reprobauit sacrificiuz
minoris aspexit. Ca. V
Uis aut' ita desipiat vt exi
qz stimet aliqb' vsib' dei eē ne
cessaria qz in sacrificijs offerūt. qd
cū multis locis dina scriptura tes
test: ne longū faciam': breue illud
de psalmo cōmēozare sufficiat. di
xi dño de' me' es tu qm bonoz me
oz nō eges. Nō solū igit' pecoz vt
qz libet alia re corrupibili atqz ire
gere credendū ē: totūqz qd recte
colit de' hoī p̄desse nō deo. Neqz
ei fonti se qz dixerit p̄fuisse si bi
berit aut luci si viderit. Nec qz ab
antiquis p̄rib' talia sacrificia facta
sūt i victimis pecoz qz nūc dei po
pulus legitime non facit: aliud in
telligendū ē nisi reb' illis eas res

uicēdi quod
verū cōpo
sūū esta re
ligendo. id
est eligēdo.
vnde dicit
religio qz i
eligio. Se
cundo ibi.
c. **Quē**
cunqz igit' i
mortalis zē
ostēdit qz
soli deo of
ferendū sit
sacrificiuz
etiaz corpo
rāle.

Exo. 22.

Ca. V.

Uis
qz autē
ita desipiat
re. In hoc
ca. ostendit
augustinus
quare sacri
ficiuz a deo
acceptatur
Et facit h
duo. qz p̄
mo docz qz
nō accepta
tur. qz deo
fit vtile s
quia nobis
expedit. se
cundo ibi.
b. **Nec qz**
ab antiqz
onidit quod
sacrificia
veteris re /
stamini erat
deo grata z
sacrifican /
ribus vtilis
videlicet qz
ten? signa
erant sacri
ficiū spiritua
lis.

Gen. 4.

Ps. 15.

fuisse significatas q̄ agunt in nobis ad hoc vt i hereamus deo ⁊ ad eundē finem proximo con sulamus. **Sacrificium** q̄ visibile inuisibilis sa crificij sacramentū. id est sacrū signum est. **Uti** ille penitens apud prophetam: vel ipse ppheta querens deum peccatis suis habere ppitium

Ps̄. 50. Si voluisses inquit sacrificiū dedissey utiq; ho locaustis nō delectaberis. **Sacrificiū** deo spūs contribulatus: cor contritum ⁊ humiliatuz de us non spernet. **Intueamur** quēad modū vbi deum dixit nolle sacrificium: vbi deum ostēdit velle sacrificium. **Non** vult q̄ sacrificium truci: dati pecoris: sed vult sacrificium contriti cor: dis. **Illo** igitur q̄ eum nolle dixit: hoc significa tur q̄ eum velle subiecit. **Sic** itaq; illa deū nol le dixit: quō a stultis ea velle credit: velut sue gratia voluptatis. **Haz** si ea sacrificia que vult quoz hoc vnū est: cor contritum ⁊ humilatum dolore penitendi: nollet eis sacrificijs signifi cari: que velut sibi delectabilia desiderare puta tus est: non utiq; de his offerendis in lege vete ri precepisset ⁊ ideo mutanda erant oportuno certoq; iam tempore: ne ipi deo desiderabilia: vel certe in nobis acceptabilia: ac non porius que his significata sunt crederentur. **Hinc** et alio loco psalmi alteri: **Si** esuriero inquit nō dicam tibi: meus est enim orbis terre ⁊ pleni tudo eius. **Unquid** manducabo carnes tau rorum: aut sanguinem hircorum potabo. **Tan q̄** diceret. **Utiq; si** mihi necessaria essent non a te peterem: que habeo in potestate. **Deinde** subiungens quid illa significant: **Immola** in quit deo sacrificiuz laudis: ⁊ redde altissimo vo ta tua: ⁊ inuoca me in die tribulatiōis ⁊ eripiā te: ⁊ magnificabis me. **Item** apud alium pro phetam. **In** quo inquit apprehendā dominum ⁊ assumam deum meum excelsum: **Si** apprehē dam illum in holocaustis: in vitulis anniculis? **Si** acceptauerit dominus in milibus arietum aut in dentis milibus hircorum pinguium? **Si** dederō primogenita mea pro impietate mea: fructum ventris mei pro peccato anime mee? **Si** annunciatum est tibi homo bonū: aut quid deus exquirat a te: nisi facere iudiciuz ⁊ dilige re misericordiam: ⁊ paratum esse ire cū domo deo tuo? **Et** in huius prophete verbis vtrūq; distinctum est: satisq; declaratum illa sacrificia non requirere deum: quibus significant h̄ sacri ficia q̄ requirit deus: in epla q̄ scribit ad hebre os.

Heb. 13. Benefacere inq̄ ⁊ cōmunicatores esse no lite obliuisci: talibus em̄ sacrificijs placatur de us. **Ac** per hoc vbi scriptū est. **Misericordiam** magis volo q̄ sacrificium: nihil aliud q̄ sacrifi cio sacrificium prelatuz oportet intelligi: quo-

niam illud qd̄ ab hominibus appellatur sacrifi cium: signū est veri sacrificij. **Porro** aut̄ mise ricordia vey sacrificiū est. vñ dictū est: qd̄ pau loante cōmemorauit. **Talib⁹** em̄ sacrificijs pla catur deus. **Quecūq; igit̄** in ministerio taber naculi sue templi multis modis de sacrificijs leguntur diuinitus esse precepta: ad dilectio nē dei et proximi significando referuntur. **In** his enim duobus preceptis vt scriptū est: tota lex pendet ⁊ propheta

La. VI. **Ro**inde vey sacrificiū est oē op⁹ qd̄ a gitur: vt sancta societate inherēam⁹ deo: relatū scz ad illū finem boni quo veraciter beati esse possim⁹. **Uñ** ⁊ ipa miscdia q̄ hoi subuenit: si ppter deū nō fit nō ē sacrifici um. **Et** si em̄ ab hoīe fit vel offerit: tamen sacri ficiū res diuina est: ita vt hocq; vocabulo id latini veteres appellauerūt. **Unde** ipse homo dei nomī consecratus ⁊ deo deuotus: in quātū mundo morit vt deo viuat: sacrificiuz est. **Haz** ⁊ hoc ad misericordiam p̄tinet: quam quisq; in seipm̄ facit. **Propterea** scriptuz est. **Miserere** anime tue placens deo. **Corpus** etiam nostruz cum p̄ temperantiam castigamus si hoc quem admodum debemus ppter deum facimus: vt non exhibeamus mēbra nra arma iniquitatis peccato: s̄ arma iusticie deo: sacrificiū est. **Ad** qd̄ exhortās apostolus ait. **Obsecro** itaq; vos fratres p̄ misericordiā dei: vt exhibeatis corpa vestra hostiam viuā: sanctā: deo placentē rōna bile obsequiū vrm̄. **Si** q̄ corp⁹ quo inferiore tā q̄ famulo vel tāq; instrumentoytitur anima: cum eius bonus ⁊ rectus vsus ad deum refer tur: sacrificium est: quantomagis anīa ipa cū se refert ad deum: vt igne amoris eius accen sa formaz ꝑcupiscentie secularis amittat: ei⁹ tanq; incommutabili forme subdita reformet: hinc ei placens: q̄ ex eius pulchritudine acce perit: fit sacrificium. **Quod** idem apostolus cō se quenter adiungens. **Et** nolite inquit cōfor mari huic seculo: sed reformamini in nouitate mentis vestre: ad probandam que sit volun tas dei: quod bonum ⁊ beneplacitum ⁊ perfe ctum. **Cum** igitur vera sacrificia opera sint misericordie: siue in nosipos siue in proximos q̄ referunt ad deū: opa vero misericordie non ob aliud fiunt: nisi vt a miseria liberemur: ac p hoc vt beati simus: quod non fit nisi abono illo de quo dictum est. **Mibi** aut̄ adherere deo bo num est: pfecto effici vt tota ipa redempta ci uitas: hoc est congregatio societateq; sanctoruz vniūsale sacrificiū offerat deo p sacerdotē ma gnū qui etiā seipm̄ obtulit in passiōe pro nobis vt tanti capis corpus essemus fm̄ formā serui

De cōse.
Dis. ij.
Ps̄. 50.
Ps̄. 49.
Ps̄. 49.
Pich. 6.
Heb. 13.
Osec. 6.

Heb. 13.
Mat. 22.
La. VI.
La. VI.
Ro
Ps̄. 72.

Hanc em̄ obtulit: in hac oblatus ē. q̄ sc̄dm̄ h̄ac mediatoz est: i hac sacerdos: in hac sacrificiuz est. **Lū** itaq; nos hortatus esset apostolus vt exhibeamus corpora nostra hostiā viuā: sanctā: deo placētē: rōnabile obsequiū n̄m̄: ⁊ n̄ p̄formemur huic seculo: sed reformemur in nouitate mētis n̄re ad pbādū q̄ sit voluntas dei: qd̄ bonū ⁊ beneplacitū ⁊ perfectū: qd̄ totū sacrificiuz nos ip̄i sum⁹. **Dico em̄ in q̄t p̄ gratiā dei que data est mihi omnib⁹ q̄ sunt in vobis: nō plus s̄ape q̄ optet s̄ape: sed s̄apere ad temperantiaz: sicut vnicuiq; deus partitus ē fidei mēsuram.** Sicut em̄ in vno corpe m̄ta membra habem⁹ omnia aut̄ mēbra non eosdem actus habent: ita multi vnū corpus sum⁹ in xp̄o: singuli aut̄ alter alteri⁹ mēbra: hūtes dona diuersa s̄m̄ gratiam que data est nobis: hoc est sacrificiū xp̄ianoz: multi vnū corp⁹ sumus i xp̄o qd̄ etiā sacramento altaris fidelibus noto frequētat ecclia: vbi ei demonstrat̄ q̄ in ea oblatiōe quā offert ip̄a offerat̄.

Rom̄. 12.

Rom̄. 12.

La. VII.

Ari. **Q**uod il li in celestibus etc. In hoc ca. beatus augustinus ostēdit qd̄ āgeli boni nolunt sibi sacrificiū fieri: tū quia sūt cōtines nostri rum qz nob ministrant tū quia scripturas sacras quam ip̄i ministrantur hoc p̄hibet.

Exo. 22.

La. VIII.

Am̄. **Q**uod vetera etc. In hoc capitulo beatus aug⁹ ostēdit qm̄o

Erito illi in celestibus sedi bus p̄stituti imortales et bti: q̄ creator sui p̄cipitatione p̄gaudet: cui⁹ cōnitare firmi: cui⁹ v̄itate certi: cui⁹ munere sancti sūt: qm̄ nos mortales ⁊ miseros: vt imortales beatiq; sūm⁹: miseris corditer diligūt: nolunt nos sibi sacrificare: sed ei cui⁹ ⁊ ip̄i nobiscū sacrificiū se eē nouerūt. **Luz ip̄is em̄ sum⁹ vna ciuitas dei: cui dicitur in psalmo. Gloriosa dicta sūt de te ciuitas dei cui⁹ ps in nobis peregrinaf: ps in illis opitulaf. De illa q̄ p̄pe superna ciuitate vbi dei voluntas intelligibilis atq; incōmutabilis: lex ē: de illa sup nos quodā mō cura gerit̄. Nāq; ibi cura de nob habita ad nos administrata p̄ angelos sancta illa scriptura descendit vbi legit̄. Sacrificiās dijs eradica b̄if: nisi dño soli. Huic sc̄pture: huic legi: talib⁹ p̄ceptis tāta sūt attestata miracula: vt satis appareat cui nos sacrificare velint imortales ac beati: qd̄ hoc nob volūt eē q̄ d̄ sibi.**

Aminimis **La. VIII** vetera si cōmemore logi q̄ sat est reuoluere videbor: que miracula facta sint attestantia promissis dei: quib⁹ añ annozum milia predixit abraē: q̄ i se m̄nc eius omnes gentes benedictionem fuerant habiture. **Q**uis enim non miretur eidem abraē filium peperisse coniugem sterilez eo tempore senectuz quo nec parere nec esse secunda iam posset: atq; in eiusdē abraē sacrificio s̄mam celitus factam: inter diuisas victimas cucurrisse: eidēq; abraē predictum ab angelis celeste incēdium sodomoz: quos hominib⁹ si miles hospitio susceperat: ⁊ eos de prole ventura dei p̄missa tenuerat: ip̄osq; imminente iam incēdio miram de sodomis p̄cosdez angelos liberationē loth filij fratris ei⁹ cuius vxoz in via retro respiciēs atq; in salē repente conuersa: magno admonuit sacramēto: neminem in via liberationis sue p̄terita desiderare debere. **I**lla x̄o q̄ ⁊ q̄n ta sunt: que iā p̄ Moysen populo dei de iugo seruitutis eruendo in egypto mirabiliter gesta sūt: vbi magi pharaonis: hoc est regi egypti qui populum illū d̄natione dēprimebat: ad hoc facere quedam mira p̄missi sunt: vt mirabil⁹ vincerentur. **I**lli em̄ faciebāt veneficijs: ⁊ incantationibus magicis q̄bus sunt mali angeli: hoc est mali demones dediti: moyses aut̄ tāto potētius q̄to iustus in nominibus angelis: eos facile superauit. **D**eniq; in tertia plaga deficientibus magis: decē plage p̄ moysen magna mysterioz dispositiōe cōplete sunt: qd̄ ad dei populuz d̄mittendū pharaonis ⁊ egyptioz dura corda cesserūt. **B**oxq; penituit: ⁊ cū abscedētes hebreos: cōsequē conarent̄: illis diuiso mari p̄ siccum trāseuntib⁹: vnda hinc atq; hinc in sese redeūte cooperiet opp̄ssi sūt. **Q**uid d̄ illis miraculis dicā: que cū in deserto: idē pl̄s duces stupēda diuinitate crebruef:

g sacra scriptura que prohibuit sacrificari alii q̄ vni deo sit miraculis cōfirmata in ter q̄ mira cula ponit flāmaz celi tus apparē tē in sacrificio abraē quod retrahat i sc̄do li. retrahat cōtionuz. eo qd̄ ip̄a solū in v̄siōe sibi monstra ta fuit. **De** hoc sacrificio ⁊ ei⁹ significatiōe tractat in fralib⁹. xij. capi. xxiij. **S**imiliter inter multa ponit decem plagas egypti d̄ quib⁹ d̄ q̄ maḡ d̄ i p̄positione mysterioz cōplete sūt. **D**e his p̄o. **D**rosi⁹ lo. quif li. viij. **C**ōpat em̄ decem contradicōdes pharaonis aduersus moysen decem p̄secutiōnib⁹ ebrai stans illa tis. ⁊ decē plagas egyptioz decē calamitari **Exo. 14.** **Exo. 15.**

Gene. 22

Gene. 19.

Gene. 19.

Exo. 7.

Exo. 14.

Exo. 15.

Hec et alia re. In hoc capitulo **Ca. IX**
hondit aug⁹ q⁹ dicta miracula n̄ sūt facta p̄ ar
tē aliquā illicitā puta magicā s̄z p̄ potentiaz
dinā. Et facti h̄ ca. duo. q⁹ p̄mo negat a deis miracul⁹
duplice artemagicā nā magiā. i. ars magica s̄z magos
in duo genera di
uidit. Est ei ynū
gen⁹ qd̄ vocat go
etia quā attribu
unt maleficis. qz
vt dicit malefici
ca vnt̄ rē ars de
testabil̄ z nociua.
de q̄ dem̄ fuit. li.
vii. ca. xix. Alio
gen⁹ vocat theur
gia a theos qd̄ ē
de⁹ z erge qd̄ ē o
peratō qsi dina o
peratio. z hāc ar
tē dicit eē lauda
bile. Secdo ibi.
b. **Ca. z porph.**
zē p̄lct̄ deā por
phiri p̄fonti ma
gm. d̄ isto scdo ge
nere arez magice
vies theurgia. At
diuidit ista ps in
duo s̄z duo dicta
porphiri q̄ h̄ po
nūt. In qz vno se
bz porphiri⁹ mō
dubitat̄ z dispu
tātis qsi fluctuāl
inf̄ duo s̄ria. q̄a
mō dicit ynū. mō
alio dicit ynū. sibi
nā ex vna pre dic
ea q̄ vident̄ phie
s̄sona nā loquēs
tāq̄z phs virupat
cā tāq̄z fallacē et
piculosā ac phibi
tā. Et dicit q̄ the
urgia nō p̄tat re
uersione ad deuz
nec purgat ipaz p
tē aicronale. s. in
tellectuale ad deū
videndū vel vez
cognoscēdū. nec
ad dictā reucrio
nē optet q̄ ps aie
spūalis. i. imagia
tina vel pharasti
ca purget̄ secreta
tionib⁹ aliqub⁹
q̄s theletas vo
cat sed sine omni
tali purgatiōe re
uertitur anima in
tellectualis ad de

Exod. 16

Rume. 11

Exod. 7

Rume. 16

Rum. 20

Rum. 21

4. reg. 18

aquas que bibi non poterat:
misso in eas sic de⁹ p̄cepit li
gno amaritudine caruisse: si
tūc s̄q̄z satiasse: māna esuriētī
bus venisse de celo: z cū eēt
colligētib⁹ p̄stituta mēsurā:
q̄cqd̄ ampli⁹ q̄s q̄z colligerat:
exortis vermib⁹ putruisse an
te diē vero sabbatū duplum
collectū qz sabbato colligere
nō licebat: nulla putredie vi
olatū: desiderātib⁹ carne ve
sci: q̄ tāto p̄p̄o nulla sufficere
posse videbat̄ volatilib⁹ ca
stra cōpleta: z cupiditatis ar
dorē fastidio societatis extin
ctū: obuios hostes trāsitiūq̄z
phibētes atq̄z p̄liantes: orā
te moyse manib⁹ ei⁹ in figu
ra crucis extēsis: n̄llo hebze
oz cadēte p̄stratos: seditio
sos in ip̄lo dei: ac se ab ordīa
ta diuinit⁹ societate diuiden
tes: ad exēplū visibile inuisi
bilis pene viuos fra debiscē
te submersos: virga p̄cussaz
petrā tāte multitudīni abun
dātia fluētā fudisse: serpētū
morsus mortiferos imissos
ad penā iustissimā pctōz in li
gno exaltato atq̄z prospecto
enco serpente sanatos: vt et
populo subueniret̄ afflicto: z
mors morte destructa velut
crucifixe mortis similitudine
significaret̄: **Quem sane ser
pentē p̄pter facti mēoriā re
seruatū: cū postea ip̄s errās
tāq̄z idolū colere cepiss̄z: eze
chias rex religiosa potestate
deo seruiēs cū magna pieta
tis laude cōtriuuit.** **Ca. IX**
Hiuscemodi que omnia
cōmēozare nimis lon
gum est: s̄iebant ad cōmēdā
dum vnus dei veri cultum:
z multozum falsozūq̄z phibē

um. Est autem theletas s̄m papiam consecratio purga
tua. et communiter sumitur pluraliter. Sciendum
tem est hic propter hoc quod dicitur de animalium re
uersione. q̄ platonici vt patet per macrobium super
somnia scriptoris posuerunt animas rationales in
octaua sphaera p̄
us esse puras et
mundas q̄z corpi
bus virentur di
cit enim q̄ plato
nici qui vero pro
pinquiores sunt.
tenent. q̄ anime
beate ab omni cō
tagione cuiuscun
q̄z corporis libere
celum possident.
anima vero que
appetitiva corpo
ris est. id est vitā
corporalem appe
tit. De celo pro
spicit quodam la
renti desiderio ra
lis vite pondere
ip̄lo terrēne cōta
gionis paulatim
in inferiora dilata
bitur. nec tamen
hoc fit subito sed
paulatim per om
nes sphaeras infe
riores transiēs a
singulis capit ali
qd̄. z iō tor mori
b⁹ q̄t sphaeras trā
sit. ad vitā hāc ter
renā deducit. Di
cūt ar̄ i celo lacte
um circulū quem
galariā vocam⁹
eē p̄nū locū aie
beate q̄ circul⁹ in
tersecat zodiacūz
ad duo signa sol
sticialia scz cancz
z capricornū z h̄
duo signa s̄e por
te celi. **H**anc est
porta qua descen
ditur. et ideo vo
catur porta homi
num. **Capricorn⁹**
vero vocatur por
ta deozum. quia
anima corpi tāq̄z
carceri alligata.
cum fuerit purga
ta ab omni cōtagio
ne cogit̄ frenab
soluta p̄ capricor
nuz ad deoz con
fortium reuertit̄.

Porphiri
us in libro
de regressu
anime.

Ita aut attribuit descensu caero. qz cu sol ad caeruz p uenit. sic solsticiu estiuale. z sol ad nos descendere incu pit. **O**ppositu aut e de capcom. **P**orphyrus aut loqns tanqz magus. z sacrilega curiositate artis magice ille. ctus. comedat theurgia tanqz vtilē ad purgadu partē anie spiritalē sci licet phantastica seu imaginatiuā

Facit enim vide re deos z angelos imaginaria visio ne id est quasda z imagines deozuz vel angelozū pul cbras. vt dicit in sequenti capitulo non tñ deū q̄ effi citoēs deos. **E**x quo pz q̄ talis vi sio nō ē nisi phā tastica demonuz illusio.

Quāqz itaqz dicit. rē. **P**onit aliud dictum por phyrū z est sentē cia dicti ei. q̄ cū demōēs sint i ac re. dñ vero i ethe re vel loco empy reo id ē lacteo cir culo dicit expedi re hōi amicitiam habere alicui de monis q̄ possit ipm saltē a fra le uare ad acra post mortē. z postmo dū astra via erit ad loca celestia. tamē ipē porphyrū si hūpi sri dicit esse vitādos demōēs quod pz ex hoc q̄ dicit aias p̄ mor tem impenis hor tere cultū quez se ducti a demonibz

Eis exhibuerunt. **Q**uāqz theurgia rē. **P**onit ter tiū dicit eius dez. z oñdit ex dicto porphyrū. q̄ theurgia fit p̄ spiritū inuidos vel inui dis hōibz seruic res. z hoc pbat q̄ quoddā qd nar rat porph. d̄ duo bus magi theurgi cis quoz vn⁹ vir bon⁹ exiens vt dicit magus co/

Spicienda ea que vera sunt. **E**x quo intelligi potest qua luum deorum vel qualem vi sionez fieri dicat theurgicis consecrationibus: in qua nō ea videntur que vere sunt. **D**eniqz animam rationalez siue quod magis amat dice re intellectualem. in sup na dicit posse euadere. etiam si theod eius spiritale est: nulla theurgica fuerit arte purga tū. **P**orro autem a theurgo spiritales purgari hactenus vt non ex hoc ad immortali tatem eternitatemqz perue niat. **Q**uāqz itaqz discernat a demonibus angelos aerea loca esse demonum: etherea vel empyrea differens ange lozum: z admoniat vt enduz alicuius demonis amicitia. quo subuectante vel paulu luin possit eleuari a terra q̄s qz post mortem: aliam vero viam esse perhibeat ad ange lozum superna consortia: ca uendam tamen demonum societatez expressa quodam modo confessione testatur: vbi dicit animam post mortē luendo penas: cultuz demo num a quibus circumuenie batur horrefcere. **I**psamqz theurgiam quam velut conciliatricem angelozum deoz ruinqz commendat: apud ta les agere potestates negare non potuit: que vel ipse inui deant purgationi anime: vt artibus seruiant inuidozum q̄relam de acre chaldei nes cio cuius expromens. **C**on queritur inquit vir in chal dea bonus purgande anime magno molimie frustratos sibi esse successus: cuz vir ad eadem potens tacrus inui

namie vsus ē theurgia. nec optinere potuit intēnū. **V**olebat em purgari vt potuisset deos vel āgelos vidisse vel suscepisse. **S**z ali⁹ potēs in arte inuidēs facto ist⁹ q̄busdā p̄tibz sic alligauit potētiā illoz spirituzū quos iste iuocabat. q̄ nō potuerit ei pcedere qd̄ p̄erebat. vn⁹

ligauit potē tias q̄s ali⁹ solue re nō potuit. **A**l ligata em fuit po testas spirituum inferiorū q̄s iste iuocabat p̄ spūs supiores maligēs q̄s altos iurabat vt pz sequenti ca. **P**ter qd̄ cōcludit porphyrū q̄ theurgia est discipli na ap̄ ta tā ad bo nū q̄s ad malū fa ciendū z ap̄ d̄ dos z apud boēs. q̄a scilicet p̄ eā p̄cu rat bonū a d̄is z etiā hōibz malū silr vt paruit i scō isto vbi ligata fu it potētia deoz z hō fuit a pposito suo impedit⁹. **L**ō cludit etiam por phyr⁹ ex d̄ca nar ratōe. q̄ hi d̄i pa riant easdē p̄tur barōēs q̄s z demo nes. cū tñ apule i us vt. s. patuit. li. viij. ca. xvi. de mōibz z hōibz at tribuat p̄turbarō nes. q̄s tñ nega t uit d̄is inesse p̄ p̄ter altitudinem sui loci rē.

Ca. X **A**ccē nūc alius pla tonicus quem do ctorem serunt por phyrū: nescio per quā theurgicam disciplinam etiam ip̄ los deos obstrictos passioni bus z perturbationibus dīc. **Q**uoniā sacris precibus ad iurari terreriqz potuerunt: ne p̄staret anime purgati onem: z ita terreri ab eo qui imparabat malum vt ab alio qui poscebat bonuz per ean dem artem theurgicaz solui illo timore non possent z ad dandum beneficiuz liberari

Quis non videat hec omnia fallacium demonum esse cō menta: nisi eozuz miserrim⁹ seruus z a gratia veri libera toris alienus. **N**am si hec apud deos agerentur bonos: plus ibi vtiqz valeret benefi cus purgator anime q̄ mali uolus impeditoz: aut si d̄is iustis homo pro quo agebat purgatiōe videbat indign⁹ nō vtiqz ab iūido territi: nec sicut ipē dicit p̄ metū valētio ris numinis ipediti: sed iudi cio libero id negare debueft

Ca. X **A**ccē nūc a li⁹ plonic⁹ rē. **I**n hoc ca. oñ dit. b. aug⁹ q̄ ars theurgica fit per malignos spūs quā tñ v̄tute doz fieri dicit. oñdit at̄b aug⁹ ex dicit porph. que qdē a pulcio p̄fert. faē at̄b ca. tria nā p̄ mo ex narrat̄ ex porphyrū z d̄cīf ei⁹ pbat qd̄ demē z pz sat̄ ei⁹ iectio p̄siderati ca q̄ ip̄ cedēt ca. sūt d̄ca.

Ca. X **A**ccē nūc a li⁹ plonic⁹ rē. **I**n hoc ca. oñ dit. b. aug⁹ q̄ ars theurgica fit per malignos spūs quā tñ v̄tute doz fieri dicit. oñdit at̄b aug⁹ ex dicit porph. que qdē a pulcio p̄fert. faē at̄b ca. tria nā p̄ mo ex narrat̄ ex porphyrū z d̄cīf ei⁹ pbat qd̄ demē z pz sat̄ ei⁹ iectio p̄siderati ca q̄ ip̄ cedēt ca. sūt d̄ca.

Secundo ibi. **M**irū est autē qđ ostendit illi magice. i. theurgice vanitare. 7 fundat se aug^o super eo qđ narrat porphyrius primo de chaldeo bono theurgico. cui^o ars fuit p^occes hoīs inuidi impedita. naz vt dicit porphyrius ille inuidus inuitavit deos superiores. qđ iuitavit incusserūt terrore dīs inferioribz qđ bonus inuitabat. dicit g^o aug^o. obijciēdo p^otra arte istā. qre non inuitabat iste bono aliquē deū supio^o rē illis dīs qđ inuitavit alius iuitavit. naz si hoc fecisset tā ille superior de nouo inuitatus terruissz deos inuitatos ab iuido. 7 purgasset deos suos ritos ab illo frōre. **S**i vero ille theurgicus bonus nō potuit deū supio^orem inuenire. g^o p^o arte illaz inuitant dū qđ sunt paranozel 7 p^omp^otes ad nocēdus qđ possit aliqđ inuitari ad purganduz. 7 ita ars ista que ordiatur ad purgationē vana est oīno. **A**ctio ibi.

Quid em̄. qz rē. docet quo fiat apparitōes deonū v^o angeloz p^o theurgicā de qđ d^o qđ nō est nisi opatio factane qui se trāsfiguratur in āgeluz lucis vel formas alias. sicut de proteo d^o Virgili^o li. iij. georgicōnū. qđ formas se p^orit in oēs rē. fingit autē vt p^ozibidē p^o teus erat vates qđ dā sciens oīa tā p^o sentia qđ p^oerita 7 futura. sed nulli dabat nūsum nisi multū eo act^o 7 fortiter ligat^o. sed nō ligare eū fuit difficile. qz trāsformauit se subito in formā quā veller. 7 ideo nisi dormiens ligari nō potuit. hec patēt lib. iij. georgicōz virgilij.

Capitulum XI

2. Loz. ij

Vigilius 4. georgij

Elius sapuit iste porphyri^o rē. **I**n hoc ca. p^o sequit b^ous aug^o p^oba porphyri^o platonij qđ artes magice videt destruere tanqđ vanas 7 sacrilegas. **S**cripsit autē porphyri^o qđdam epl^oaz ad quēdā egyptium magnū sacroz antistitē. in qđ p^ontetur ea que hic recitat aug^o. 7 facit b^o duo. qz p^omo ponit ea qđ d^o d^o mōibz porphyri^o d^o assertiue. **A**ssertit enī oēs demōes ipudentes esse. 7 eos nō esse i^o ethere s^o i^o aere sub luna s^o qz in ipso lūe globo. scz s^o s^o phera lunari. nō qđez sic qz s^o phera lūe sit corū loc^o. cū a luna icipiat ether 7 luna sit vltimū corpus etheruz fm^o platonicos. scdm qđ patz p^o macrobiū sup^o somniuz sci p^omis. s^o d^o eos in lune globo. qđ infra globum. i. s^o phera lune sunt iclusi. alia qđ asserit d^o ip^o s^o s^o p^oter. **S**cdō ibi **M**iraf at qđ nō solū rē. ponit dicra porphyri^o qđ bus qđrendo 7 qđsi dubitando videt loq^o. **E**t facit b^o duo qz p^omo ponit dicra ei^o qđ qđrit et dubitat de ipsis dīs et demōibus ac magi^o artibz. **S**cdō qđrit specialit^o d^o via qđ ducit ad beatitudinem ibi. tenet p^o rē. **I**n p^oma p^o parte facit tria. quia p^omo pōit dca porphyri^o quibus de dīs et demōibz et eozum operibz interrogando et admirando multa loquitur. **I**nter cetera vero que rit si corpora celestia sunt dū. quomodo aliqui dū sūt benefici et aliqui malefici. cum omnes dū sint boni. hanc etiā questionē facit macrobi^o sup^o somniū sapionis vñ scilicet diuinis maleficiētia ascribat. vt. s. stella malefica esse dicat. sicut de martis 7 saturni stellis

vertit in oēs: hostiliter insequēs: fallaci^o subueniens 7 vtrobiz nocēs. **Capitulum XI**

Elius sapuit iste porphyri^o rē. **I**n hoc ca. p^o sequit b^ous aug^o p^oba porphyri^o platonij qđ artes magice videt destruere tanqđ vanas 7 sacrilegas. **S**cripsit autē porphyri^o qđdam epl^oaz ad quēdā egyptium magnū sacroz antistitē. in qđ p^ontetur ea que hic recitat aug^o. 7 facit b^o duo. qz p^omo ponit ea qđ d^o d^o mōibz porphyri^o d^o assertiue. **A**ssertit enī oēs demōes ipudentes esse. 7 eos nō esse i^o ethere s^o i^o aere sub luna s^o qz in ipso lūe globo. scz s^o s^o phera lunari. nō qđez sic qz s^o phera lūe sit corū loc^o. cū a luna icipiat ether 7 luna sit vltimū corpus etheruz fm^o platonicos. scdm qđ patz p^o macrobiū sup^o somniuz sci p^omis. s^o d^o eos in lune globo. qđ infra globum. i. s^o phera lune sunt iclusi. alia qđ asserit d^o ip^o s^o s^o p^oter. **S**cdō ibi

Miraf at qđ nō solū rē. ponit dicra porphyri^o qđ bus qđrendo 7 qđsi dubitando videt loq^o. **E**t facit b^o duo qz p^omo ponit dicra ei^o qđ qđrit et dubitat de ipsis dīs et demōibus ac magi^o artibz. **S**cdō qđrit specialit^o d^o via qđ ducit ad beatitudinem ibi. tenet p^o rē. **I**n p^oma p^o parte facit tria. quia p^omo pōit dca porphyri^o quibus de dīs et demōibz et eozum operibz interrogando et admirando multa loquitur. **I**nter cetera vero que rit si corpora celestia sunt dū. quomodo aliqui dū sūt benefici et aliqui malefici. cum omnes dū sint boni. hanc etiā questionē facit macrobi^o sup^o somniū sapionis vñ scilicet diuinis maleficiētia ascribat. vt. s. stella malefica esse dicat. sicut de martis 7 saturni stellis

estimatur. et cur notabilior benignitas iouis et veneris habeat cum sit diuinorum una natura id est quod omnes dii sint boni. Et ridet macrobius ad hanc assignando causas quare stelle iste tales dicantur. Que nisi forte sufficientes fuissent nisi stelle ponerentur non quod deus aliquid sit humane nature maliuolus non videtur habere rationem.

C Di forme. i. q. se transformant in oes formas. ut i. sine precedentis ca. d. dicitur fuit.

Multimo. du. i. multorum mo. dy. i. generum di. ueris vel actuum vel affectionum.

Ceterum circa ea que vere bona sunt. i. virtutes et bona spiritualia nihil optulari. sed solum circa bona appetita. i. temporalia. imo vere ita. i. de bona nec nosse. sed etiam mala coelitaria. i. peccare ut proficiant. et nisi mulare. i. accusare. atque impedire non nisi virtutis sedulos sectatores et. gaudere nido. i. odore sacrificiorum ut putabant gentiles.

Querit enim cur tanquam magi quibus inuocantur spiritus superiores quos vocant meliores que ex eorum quasi autem contrarie impant spiritibus inferioribus. ut iniusta precepta hominibus creantur. Causa que que ritus. que ex inferioribus exequuntur malum coacti autem contrarie impant superioribus non videtur esse causa quare superiores dicantur esse meliores et alij peiores. imo superioribus sunt peiores.

Querit enim cur tanquam melioribus inuocatis quasi peiores tribus imper: ut iniusta hominibus precepta exequantur. cur attrahatur re veneria non exaudi

rant. **U**n dicit alios opinari esse quoddam genus cui exaudire sit proprium natura fallax omni formam multimodum: simulans deos et demones et aias defuitorum: et hanc esse quod efficiat: hanc omnia que videntur bona esse vel praua: ceterum circa ea que vere bona sunt nihil optulari imo vero ista nec nosse: sed et male percellare et insimulare atque impedire non nunquam virtutis sedulos sectatores: et plenuz esse temeritatis et fasti: gaudere nido: adulationibus capti: et cetera que de hoc genere fallacium malignorumque spirituum que extrinsecus in animas veniunt humanosque sensus sopitof vigilare sue deludunt: non tanquam sibi persuasa confirmat: hanc tamen niter suspicant aut dubitant: ut hec alios asserat opinari difficile quippe fuit tanto phocuncta diabolicam societatem vel nosse vel fident arguere quam quelibet anicula christiana nec nosse cunctas: et liberrime detestatur. nisi forte iste et ipsum ad quem scribit anebunt: tanquam talium sacrorum preclarissimum antistite: et alios talium operum tanquam diuinorum: et ad deos colendos pertinentium admiratores verecundat offendere. Sequitur tamen et ea velut in quodam commemorat: que sobrie considerata tribui non potest nisi malignis et fallacibus potestantibus. **Q**uerit enim cur tanquam melioribus inuocatis quasi peiores tribus imper: ut iniusta hominibus precepta exequantur. cur attrahatur re veneria non exaudi

mantibus. i. animalibus interfectis. vel alio modo mortuis ne ea contingant causam assignantes videtur ne vaporibus precedentibus ab aiali mortuo polluantur. que tamen inspicere non est eis prohibita. et tamen sacra eorum sepe cadaueribus celebrantur. quia eis sacrificatur.

Ipsi soli et lune ant impcantur: cum tamen ipsi ad inuestus queque percubant quoslibet ducere non morantur cur ab animalibus suos antistites opte re abstinere denunciet ne vaporibus profecto corporis polluantur ipsi vero et alijs vaporibus illi ceantur et nido: hanc hostiarum: cuius que cadaueris tractu prohibetur inspector: et plerumque illa cadaueribus celebrantur: quod sit quod non demoni vel alicui aie defuncti: sed ipsi soli et lune: aut cuiusque celestium: homo cuiuslibet vitio obnoxius intedit minas eosque territat falso ut eis extorquat veritatem: hanc et celum se collidere comminat: et cetera similia homini impossibilia: ut illi dii tanquam insipientissimi pueri: falsis et ridiculis comminationibus territi quod impant efficiant. **D**icit etiam scripsisse ceterum quendam talium sacrorum: vel potius sacrilegiorum patrum ea que apud egyptios sunt celebrata rumoribus: vel de iside de vel de osiride marito eius maximam vim habere cogendi deos ut faciant impata: quoniam ille que carminibus cogit ea se perdere vel euertere comminat ubi se etiam osiridis membra dissipaturum terribiliter dicit si facere iussa neglexerint: hec atque hominibus vana et isana diis hominem munari: nec quibuslibet spiritibus celestibus et siderea luce fulgentibus: nec sine effectu sed violenta potestate cogentur: atque his terroribus ad faciendam que voluerit perducendum merito porphyrius admiratur: imo deo sub specie ad

Ipsi soli et lune etc. hoc querit quod sepe magi comminant corporibus celestibus nisi faciant quod petunt. que si possent terrorem incutere eis et haberent preter eis nocendi. vnde apulcius in libro meramoro: phoseos que ab augustinus appellat de asino aureo. inducit ancillam cuiusdam mulieris malefice de diuina sua sic narrat. **A**udiuimus spiritus nisi celeris sol celo ruisset nocitque ad exercendas illecebras magie marum cessisset. ipse soli nubilam caligine et peruas tenebras comminante.

De iside vel de osiride etc. isis et osiris maritus isidis sunt numina que ab egyptiis colebantur. de que bus dixi. s. li. vij. ca. xxvj. **D**e istis narrat porphyrius quod magi in egypto repurabant efficacissimum modum cogendi deos si istis comminarentur. et per apue si comminarentur isidi que dissipabunt ossa osiridis mariti sui nisi dii faciant quod petunt. **L**ucanus etiam li. vij. miratur valde de potestate magorum et multa querit de ea. et inter cetera etiam

de minis quas faciunt dicens. **A**n tantum valere minus. **D**ec atque huiusmodi etc. ostendit quid porphyrius de premissis admiratur. et quasi dubitando loquens dabat intelligere etc.

Aut g genera. re. reddit du. plicem cau sam quare porphyri loquitur p modū dubi tāns. vna causa ē for san. q̄a ve raciter du bitauit. a / lia cō poru it esse. quis licet tantus pbus non dubitauit. rit. nō nolu it cum cui scripsit tur bare q̄ etia credebat. **Deni** q̄ ppe re. **Pic** ponit dicta. Por phyrū qui bus p̄dicū egyptiū an tistitum in terrogauit de via que mēdi ad be atitudines iura sapiē tiam egypti am. parū cū repura bat porphi rius cōuer sari cū dīs n d est totali ter eoz scri uitijs māci pari. sicut cōuersabā tur antisti tes et magi si nō sc̄q̄ref alud bonū nisi scire dī cere vbi ser uis fugiti uis possit inuenti yf prediuz cō parari. aut aliquid si mile qd ad b̄riēdiez n̄ pertinet. et de salubus

mirantis et cās rerū taliū redrētis dat intelligi: illos hec agere spiri tus quo: ū genus supius sub alio rum opinione descripsit: non vt ipe posuit natura sed vitio falla ces: qui simulant deos et aias de funcrozū: demones aut nō vt ait se simulant sed plane sunt. Et q̄ ci videt herbis et lapidib⁹ et ani mantibus et sonis certis q̄busdā ac vocibus et figurationibus atq̄ figmentis quibusdam: etiam obseruatis in celi cōuersione: motibus siderum: fabricari i terra ab hoib⁹ p̄tates idoneas varijs effe ctib⁹ exequēdis: totū ad hoc eos dem ipos demones p̄inet ludifi catores aiaz sibi subditarū: et voluptaria sibi ludibria de hoim errorib⁹ exhibētēs. **Aut** g reue ra dubitās et inquirēs ista porphy rius: ea tñ cōmemorat quibus cō uincant et redarguantur: nec ad eas p̄tates que nob ad beatā vitā capessendā fauēt: s̄ ad deceptores demones p̄inere monstrēt: aut vt meliora de p̄ho suspicemur: eo mō voluit hoim egyptiū talibus errorib⁹ deditū: et aliqua magna se scire opinantē: nō supba q̄si au ctoritāte doctoris offendere: nec apte aduersantis altercatiōe tur bare: s̄ quasi q̄rētis et discere cupi entis humilitate ad ea cogitanda cōuerrere: et q̄ sint cōrēnenda vel etiā deuitāda mōstrare. **Deni** q̄ ppe ad eplē sinē peti se ab eo do ceri q̄ sit ad beatitudinē via ex egyptia sapiētia. **Letex** illos q̄b⁹ con uersatio cū dīs ad hoc eēt: vt ob inuentendū fugitiuū: vel p̄diū cō parandum: vel p̄pter nuptias vel mercaturā: vel qd h̄mōi mentem diuinā inquietarēt: frustra eos videri dicit coluisse sapiētā. **Illa** em̄ ipa numina cū q̄bus cōuersarent et si de ceteris rebus vera p̄dicerēt tñ quoniā de beatitudie nihil cau tum nec satis idoneum monerēt: nec dos illos eē nec benignos de mones: s̄ aut illum qd dicit fallax: aut humanū oē cōmentū. **Terū** q̄ tā ta et talia gerūt his artib⁹: vt vni uersum modū humane facultatis

excedant: qd restat nisi vt ea q̄ mi rifice tanq̄ diuinit⁹ p̄dici vel fieri vident: nec cū ad vni⁹ dei cultum referunt: cui simplr inherere satē tibus q̄ platonis et p̄ mltā testā tibus solū beatificū bonū ē: mali gnoz demonū ludibria et seducto ria impedimēta que vera pietate cauēda sunt: prudēter intelligāt. **Dico** autē **Ca. XII** p quecūq̄ miracula siue p āgelos siue quocūq̄ mō ita diuinit⁹ sūt: vt dei vni⁹ in quo solo beata vita ē cultū religionēq̄ cōmēdēt: ea vere ab eis vel p eos q̄ nos fm̄ x̄itātē pietatēq̄ diligūt fieri: ip̄o deo in illis opante credē dum ē. **Neq̄** enī audiendi sunt q̄ deū inuisibilem visibilia miracula opari negant: cū ipe etiā fm̄ ip̄os fecerit mundū: quez certe visibi lem negare nō p̄nt. **Quid** qd̄ igit mirabile sit in hoc mūdo: p̄fecto minus est q̄ tot⁹ hic mūd⁹. i. celū et terra et oīa que in eis sunt: q̄ cer te deus fecit. **Sicut** autē ipe q̄ fecit ita mod⁹ quo fecit occult⁹ et in cō p̄hensibilis hoī. **Quis** itaq̄ mira cula visibilia naturarū vidēdi as fiduitate viluerint: tñ cū ea sapiē ter intuemur: inuisitatissimis rarif simiq̄ maiora sunt. **Hā** et oīmi miraculo qd̄ sit p̄ hoim: mai⁹ mira culū ē hō. **Quapropter** de⁹ qui se cit visibilia celū et terrā: non dedignēt facere visibilia miracula i celo vel in terra q̄b⁹ ad se inuisibilez colendū exciter aīam ad huc visibilibus deditā. **Ubi** vero et q̄n fa ciat: in cōmutabile cōsiliuz penes ip̄m ē: in cui⁹ dispositiōe iā ip̄a facta sūt: quecūq̄ futura sunt. **Hāz** t̄palia mouēs t̄pali ter nō mouēt: nec aliter nouit faciēda q̄ facta: nec aliter inuocātes exaudit q̄ in uocatuos vider. **Hā** et cū exaudit tanq̄ in vero nec manufacto tem plo suo: sicut in oibus sanctis suis ei⁹ que t̄pali ter sūt iussa: eterna eius lege conspecta. **Ca. XIII** **Ec** mouere debet q̄ cum sit inuisibilis: sepe visibili ter patrib⁹ apparuisse me

scire diuina re modicus est appretandū. **Ca. XII** **Dico** p̄ autē q̄cūq̄ re. **In** hoc ca. arguit bea⁹ p̄ augusti⁹ contra eos qui negant deum inuisibilem mira cula visibilia facere. **Ca. XI** **Et** mouere dicitur. **In** hoc capti. ostendit aug⁹. quo modo intel ligendū sit deum in ueteri testamēto visibiliter apparuisse. **Fit** autē in hoc capitulo mēto de lycurgo legi satorē et cedemoni orum. q̄ vt legibus suis maiorē auctoritatē p̄staret finxit se ab apolline delphico leges quas tulit accepisse. **De** quo dicitur fuit supra li. q. ca. p. xvj.

moratur. Sicut enim sonus quo auditur sententia in silentio intel- ligentia constituta: non est hoc quod ipsa ita et spes quae visus est deus in natura inuisibili constitutus: non erat quod ipse. Verum ipse in eadem specie corporali vi- debatur: sicut illa sententia in ipso sono vo- cis auditur. nec illi ignorabatur inuisi- bilis deus in specie corporali nequaquam se posse videre. Nam et loquebatur cum loquente moysi: et tunc dicebat. Si inueni gratiam a te ostende mihi te- metipsum scienter et videam te. Cum igitur opteret dei legem in edictis an- gelorum terribiliter dari: non vni homi- ni paucisue sapientibus sed vniuersae gen- ti et populo ingenti: coram eodem populo ma- gna facta sunt in more vbi lex per vnum dabatur: respiciete multitudinem metuenda ac tremenda que fiebat.

Exod. 33.

Non enim populus israel sic moysi cre- didit: quod admodum suo lycurgo la- cedemonij: quod a ioue seu apolline leges quas didit accepisset. Quia enim lex dabatur populo quae coli vnum iube- batur: deus in conspectu ipsius populi quan- tum sufficere diuina prouidentia iudi- cabatur: mirabiliter signis et mo- tibus apparebat: ad eandem legem da- dam creatori seruire creaturam.

Exod. 19.

Et dicitur: quod admodum suo lycurgo la- cedemonij: quod a ioue seu apolline leges quas didit accepisset. Quia enim lex dabatur populo quae coli vnum iube- batur: deus in conspectu ipsius populi quan- tum sufficere diuina prouidentia iudi- cabatur: mirabiliter signis et mo- tibus apparebat: ad eandem legem da- dam creatori seruire creaturam.

Exod. 20.

Capitulum XIII.

Sicut autem vnum hominis: ita humani generis (quod ad dei populum pertinet) recta eru- ditio per quosdam articulos tempore tamquam etatum profecit accessibus: ut a terribilibus ad eterna capienda: et a visibili- bus ad inuisibilia surgeret: ita sane ut etiam illo tempore quo visibilia pro- mitterentur diuinitus promissa: vnum tamen colendum commendaret deus: ne mens humana vel propriis terrenis vite transitorie beneficiis: cuius nisi vero aie creatori ac domino subderet. Quia quippe quae prestare hominibus vel angelis vel hominibus potest: in vno esse omnipotentis potestate: quod quod diffiteri insanit. De prouidentia certe plotinus platonicus disputat: eamque a summo deo: cuius est intelligibili- tas atque ineffabilis pulchritudo: usque ad haec terrena et ima pertinere flosculorum atque foliorum pulchritudinem comprobatur: quae omnia quasi abie- cta et velocissime peruenit decemissis.

La. XIII.

Icut aurez vni ho. 7c. In hoc ca. ostendit q non solum boe eterna sed etia ipa rpta a deo sunt reqren da nec pro pter ea age li quicunqz sunt colen di. allegat autem hic plo tinu plato- nicum ma ximum. de quo supra libro viij. c. xij. fuit di ctum.

mos formaz suaz numeros habere non posse confirmat: nisi inde formantur vbi forma intelli- gibilis et incommutabilis simul his omnia perseue- rat. Hoc dicitur iesus ibi ostendit vbi ait. Considera- te lilia agri quod crescunt: non laborant neque nent dico autem vobis quia nec salomon in omni glo- ria sua sic amictus est sicut vnum ex his. Et si se- num agri quod hodie est et cras in clibanum mittit sic deus vestit: quanto magis vos modice fidei. Optime igitur anima humana adhuc ter- renis desideriis infirma: ea ipsa que temporalis exoptat bona infirma atque frenata vite huic tra- nsitorie necessaria: et pro illius vite sempiternis be- neficiis contemnenda: non tamen nisi ab vno deo expectare consuevit: ut ab illius cultu etiam in istorum desiderio non recedat: ad quem contem- ptu eorum et ab eis auersione perueniat.

Pat. 6.

La. XV.

Scitaturque diuine prouidentie placuit or- dinare temporum cursum: ut quemad- modum dixi: et in actibus apostolorum legitur. Lex in edictis angelorum daretur de vno veri dei cultu: in quibus et persona ipsius dei: non quod deus per suas substantiam qua semper corruptibilis oculis in- uisibilis permanet: sed certis indicibus per subiectam creatori creaturam visibiliter appareret: et syllaba- rim per transitorias tempore morulas humane lingue vocibus loqueretur: quod in sua natura non cor- poralis sed spiritualis: non sensibilis sed intelligibilis non temporalis sed ut ita dicam eternalis: nec incipit loqui nec desinit: quod apud illum sinceri audiunt non cor- poris aure sed mentis ministri eius et nuncij qui ve- ritate incommutabili prouident immortaliter beati et quod faciendum modis ineffabilibus audiunt et usque in ista visibilia atque sensibilia per uocem incunctanter atque indifficiliter efficiunt. Hec au- tem lex distributione tempore data est: que per ha- beret ut dictum est promissa terrena: quibus tamen signifi- ficarent eterna: que visibilibus sacramentis celebrarentur multi: intelligerent pauci. Vnius tamen dei cultus aptissime illic et uocum et rerum omnium contestatione percipitur: non vnius de tur- ba: sed eius qui fecit celum et terram: et omnem ani- mam et omnem spiritum quod non est quod ipse. Ille enim fecit: haec facta sunt atque ut sint et bene se habeant: eius in- digent a quo facta sunt.

Ista q di- uine prouide- tie 7c. In b ca. xv. ostendit- b. aug. quod deus per angelos et in- tecta creatu- ra apparetur hoibz et ma- re humano loqns syllaba- rim leges dicitur in q ta- tum vni veri dei cultum mandauit.

La. XVI.

Ubi igitur angelis de beata et sempi- terna vita credendum esse censemus. Utrum eis qui se religionis ritibus coli- volunt: sibi sacra et sacrificia flagitates a mor- talibus exhiberi: an eis quod hunc omnem cultum vni deo creatori omnino debere dicunt: eius reddendum vera pietate percipiunt: cuius et ipsi preplatiode beati sunt: et nos futuros esse permittunt. Illa namque visio dei: tante pulchritudinis visio est: et tanto amo-

La. XVI. Ubi q igitur angelis 7c. In hoc ca. b. aug. ostendit.

ostendit q̄ quo ad cultū latrīe alicui exhibendū pot̄
credendū est bonis āgelis q̄ demonibz. Et fac̄ in b̄ ca.
duo. p̄mo em̄ pbat q̄ supposito q̄ p̄ angelos bonos n̄
essent facta miracula. nec p̄ demōes. v̄l q̄ nō p̄ bonos
āgelos s̄z p̄ demōes eēt facta miracula ad huc credē/
dū eēt plus boīs

āgel̄ q̄ demōibz.
vbi infra dīc̄ sic.
R̄ndeāt t̄burgi
v̄l pot̄ piurgi.

2c. Secundo ibi
b̄. Cū dō de id
egerit 2c. D̄ndit
q̄ āgelū boni fece
rūt maiora mira
cula q̄ demōes. 2
facit b̄ tria. q̄ p̄
assignat eāz qua
re de fecit p̄ bo
nos āgelos ma
iora miracula. et
p̄z totū. sc̄o ibi

Illa q̄ppe mi
racla 2c. agit de
miracul̄ p̄ dos fa
ctis fm̄ gētilium
histonas. 2 p̄ ex
cludit ab eoz m̄
raculis mōstruo
sa quedā q̄ p̄nt 2
d̄nt alijs causis
attribut̄ q̄ opart
onibz deoz. sicut
sūt mōstruosi p̄
sialium. puta q̄
bos equū pepit.
vt narrat t̄p̄ l̄uī
us li. iij. de sc̄o
bello punico. et
q̄ por̄ nat̄ e cū
ore bumāo vt idē
narrat li. v̄h. de
codē. 2 q̄ puer na
tus ē cū capite ele
phā tino. vt idēz
narrat ibidē. Et
q̄ in exercitu ren
tis reḡ eq̄ lepo
rem pepit vt nar
rat valer̄ li. j. co
dēctā mō celi et
terre noua facies

nō est ponēda int̄ miracula deoz. sic q̄ celū visū ē ar
dere. sic narrat t̄p̄ l̄uī
us li. iij. de v̄bis origine. Et q̄ ce
lū visū ē in duo s̄ndi magno biaru. vt idēz narrat li.
ij. de sc̄o bello punico. Et q̄ i sardinia vt dīc̄ ibidē lit
toza visa sūt ar̄sisse. Et dicit ibidē. q̄ sol visus est cū z
luna pugnas̄. Et de die vise sunt due lune. Et q̄ ma
re ar̄sit vt idē dicit li. iij. de codē. Et q̄ apud arpinū ter
ra cāpestris in sinū ingentē sc̄edit. vt idēz narrat li. x.
de codē. **M**ōstruosa aut̄ hmōi s̄z nō fuerint d̄s ascri
bēda. t̄n gētilēs q̄n̄ talia p̄tingebāt sacrificabant d̄s
suis. vt hmōi p̄digia mitigarent. b̄ ē vt p̄tererent in

re dignissima: vt sine hac q̄/
buslibet alijs bonis p̄ditū at
q̄ abūdantē nō dubitet p̄lo
tin̄ infelicissimū dicere. Cū
ḡ ad hūc v̄nū q̄dā angeli: q̄
dā dō ad seipos latrīa colen
dos signis mirabilibz exc̄itēt
2 b̄ ita vt illi istos coliphibe
ant: isti aut̄ illū phibere non
audeāt: q̄b̄ pot̄ sit creden
dū r̄ndeant platonici. r̄nde
ant q̄cūq̄z ph̄: r̄ndeant the
urgi vel pot̄ piurgi. Hoc eī
sunt ille oēs artes vocabulo
digne. Postremo r̄ndeāt ho
mines si v̄llus nature sue sen
sus: q̄ rōnales creati sunt ex
aliq̄ p̄te viuūt in eis. Respon
deāt inq̄ eis in sacrificandū
sit d̄s vel āgelis: q̄ sibi sacrifi
ficari iubēt: an illi v̄ni cui iu
bent h̄i q̄ 2 sibi 2 istis phibēt
Si nec isti nec illi v̄lla mira
cula facerēt: s̄ t̄n p̄cipēt. alij
quidē vt sibi sacrificaret: alij
vero id v̄tarēt sed v̄ni t̄n iu
berent deo: satis deberet pie
tas ip̄a discernere: q̄d hoz b̄
fastu supbie. q̄d de vera reli
gione descēderet. **P**̄ etiaz
dicā: si t̄n h̄i mirabilibz fact̄
h̄ānas aīas p̄mouerent q̄
sacrificia sibi expetūt: illi aut̄
q̄ hoc phibēt 2 v̄ni t̄n deo sa
crificari iubēt: nequaq̄z ista
visibilia miracula facere di
gnaren̄: p̄fecto non sensu
corp̄is sed rōne mēt̄is p̄ponē

bonū. v̄l saltē p̄derēt min̄ malū. q̄ talia isolita iad̄
cabāt eē p̄sagia magnoz cuēruū futuroz. Romāi p̄o
q̄n̄ talia p̄tingebāt solebāt 2 sulere libros sibylle. 2 iux
ta i cis iucta facere d̄s suis. vt talia mitigarent̄ seu
p̄curarent̄. i. por̄o vel p̄cul curarent̄. **S**z ea q̄

da eoz eēt auctoritas. **L**uz b
dō de id egerit ad cōmēdan
da eloq̄a veritat̄ sue: vt per
istos imortales nūcios: non
sui fastū: s̄ maiestātē illi p̄di
cātes: faceret maiora: certio
ra: clariora miracula: ne ist̄
mis p̄is illi q̄ sacrificia sibi ex
petūt fallam religionē. facili
us p̄suaderēt: eo q̄ sensibus
eoz q̄dā stupēda mōstrarēt:
quē tandē ita desipe libear:
vt non vera eligat q̄ sectet:
vbi 2 ampliora inuenit q̄ mi
ret. **I**lla q̄ppe miracula deo
rū gentiliū q̄ cōm̄ ē dat histo
ria: non ea dico q̄ interuallis
t̄pm occultis ip̄i cāis mundi
verūt̄ subdiuina p̄uidētia
constitutis 2 ordinatis: mō
struosa cōtingunt: q̄les sūt i
usitati part̄ aīaliū: 2 celi ter
re q̄rēt̄ insolita facies: siue
t̄n terrens: siue etiaz nō cōes
que procurari atq̄ mitigari
demonici ritibus fallacissi
ma eorum astutia perhiben
tur. **S**z ea dico q̄ vi ac p̄tate
eoz fieri satis euidenter appa
ret: vt est q̄ effigies deorum
penatū: quos de troia enea
fugiēs aduexit: de loco in lo
cum migrasse referunt q̄ co
tem tarquinū nouacula scu
it: q̄ epidauri serpens escu
lario nauiganti romam co
mes adhesit: q̄ nauim qua
simulacrum matris phrygie

dico 2c. pot̄ exē
pla de mirabilibz
q̄busdā q̄ sūt deo
rū oparōibz ascri
bēda q̄z p̄mū ē de
d̄s q̄s enea de
troia secū portat
uit i italiā. de q̄b
narrat valer̄ li.
j. q̄ enea ip̄os
apud lauinum
collocauit. post
modū p̄o ascan
filij enec cū alba
z didisset 2 deos
cosdē illuc trāstu
lisset p̄ seipos la
uinū sunt reuer
si. Et q̄z credi po
terat id factū fu
isse ab hoīe. cū re
portati eēt albā
iterum p̄ seipos
lauinū sūt reuer
si. De ist̄ p̄digij
2 alijs multis vi
de sacr̄ t̄n li. ij. c.
vij. **Q** co
tē tarquinus 2c.
S cōm̄ creplū est
d̄ core quē noua
cula secuit. d̄ quo
narrat t̄p̄ l̄uī li.
j. de v̄bis origine
v̄ic̄ q̄ p̄s̄ tarq̄
n̄ q̄nt̄ rex roma
noz cū nūez cētu
riaz eq̄rū augere
voluisset. dixit si
bi acn̄ nauim̄ au
gur nō posse ali
ud nouū circa cen
turias fieri nisi
aues significarēt
b̄ ē faciendū. su
per q̄ idignatus
rex illudē arti au
guriā dicit illi auguri. **P**ōt ne illud fieri q̄d nūc mē
te p̄cipio. q̄ uertēs se ad ar̄cē suā dixit illud possz fie
ri. Cui rex. Cogitauit inq̄ tu nouacula corē. i. lapidē
quendā durū incideres. q̄ p̄ficē q̄ aues tue posse fi
eri portendūt. q̄ statim absq̄ oī cāctarōe nouacula co
rē diuisit vt d̄. hec ille. **Q** epidauri 2c. **T**ertū
tū est de serpēte q̄ esculapiū de epidauo v̄s̄z roma
z p̄tinue secut̄. De q̄ dicit. s̄. li. iij. ca. xij. **S** **Q** na
uim̄ 2c. Quartū est de nauim̄ qua fuit simulacrū ma
tris phrygie. i. herclynie que d̄: mat̄ deoz. sed mat̄
phrygie d̄. q̄ de phrygia allata roma vt. s̄. li. j. c. xxx.

guriā dicit illi auguri. **P**ōt ne illud fieri q̄d nūc mē
te p̄cipio. q̄ uertēs se ad ar̄cē suā dixit illud possz fie
ri. Cui rex. Cogitauit inq̄ tu nouacula corē. i. lapidē
quendā durū incideres. q̄ p̄ficē q̄ aues tue posse fi
eri portendūt. q̄ statim absq̄ oī cāctarōe nouacula co
rē diuisit vt d̄. hec ille. **Q** epidauri 2c. **T**ertū
tū est de serpēte q̄ esculapiū de epidauo v̄s̄z roma
z p̄tinue secut̄. De q̄ dicit. s̄. li. iij. ca. xij. **S** **Q** na
uim̄ 2c. Quartū est de nauim̄ qua fuit simulacrū ma
tris phrygie. i. herclynie que d̄: mat̄ deoz. sed mat̄
phrygie d̄. q̄ de phrygia allata roma vt. s̄. li. j. c. xxx.

dictū fuit. **D**anc autē nauē cum in flumine tyberis taz foriter hēfisset vado vt nulla vi cōmoueret. claudia qnta submissis genubz deos orauit. vt si se castā iudī carēt nauis suū cingulū sequeret. 7 ita fuit factū. hoc narrat outd^o. li. iij. de fastis. **A**irus autē liui^o lib. ix. de scdo bello pu-

nico. 7 solin^o faciunt de isto mētio nē. **F**uit autē ipsa claudia fm rituz vna d^o pmonbz ci utraris. **h** **Q** ego ve/ stalis 7c. **Q**uiv^o rū creplū est 7c. **g**ine vctali. i. sa cerdote de veste de qua valer^o li. viij. ca. j. dicit qd cū castitas du bia cēt ppter infā miā ipā de ince / stu accusata. 7 de sua p fides inno cētia accepto cri bio orauit vestaz dicit. **S**i caste ti bi sp seruiui faci as q ego hoc in cribro de tyberi aquā hauriā. 7 i

Lucan^o edē tuā gferam. qd 7 fecit. **D**e h etiā aug^o. facit in fragmentōz li. xx. ca. xj. **T**ertio ibi **h** **D**ec q atqz alia 7c. **L**ogar mi racula p deos fa cta ad miracula facta p bonos an gelos a deo. 7 fa cit h duo. qz pmo ofidit q q ad ma gnitudinez opis multū sunt pferē da miracula dei miraculis demo nū. etiā loquēdo de his q tam di / cta sunt. 7 multe magis de alijs q

phibita sunt. vt. s. li. viij. ca. xix. dictū fuit. quoz que dā cōsistūt in quadā imaginaria ludificatione. sicut q malefici lunā vident deponere. 7 quasi de celo ppe terrā dimittere. vt in herbis sup ositis despumet. i. spumam causet. qua spuma postmodū ad multa ma leficia vrant. **E**t vt dicit pirithous pmo inuēnit ar tem qua luna cogere descendere. de qua lucan^o li. vj. vbi loquit de multis miraculis 7 mirabilibz q malefi ca quedā erichtho facere cōsuevit. dicit sic. **E**t p arif rantos cantu depressa labores. i. luna incantata **D**onec suppositas ppoz despumet in herbas. **D**e bmoī

vehebat: rātis hoīm boūq conatib^o imobilē redditam: vna muliercula zona alliga tā: ad sue pudicitie testimo niū mouit 7 traxit^o q xgo ve stalis de cui^o corruptōe que stio xtebat aquā i pleto cre bro de tyberi neqz pfluente abstulit cōtrouersia. **H**ec er go atqz alia huiuscemodine qua qz illis q in pto dei facta legim^o xtrute ac magnitudie pferēda sunt: quātomin^o ea q illoz qz ptoz q tales deos coluerūt legib^o iudicata sūt phibēda atqz plectēda magi ca. scz vel theurgica. **Q**uoz pleraqz specieten^o mortaliū sensus imaginaria ludificati one decipiūt: quale est lunā deponere: donec suppositas (vt ait lucan^o) ppoz despu met in herbas. **Q**uedā xō 7

si nōnullis pioz factis videā tur ope coequari finis ipe q discernunt incōpabilibz h no stra ostendit excellere: **I**llis em mlti tāto min^o sacrificijs colēdi sunt: quātomagis hec experit: his xō vnus cōmen dat de^o: q se nullis talib^o in digere: 7 scripturarū suaruz testificatōe 7 eozūde postea sacrificioz remotione demō strat. **S**i q qz āgeli sibi experit sacrificiū: pponēdi eis sunt q nō sibi s deo creatori oīm cui seruiūt. **H**inc em ofidūt qz sin

etiā ludificationibz apule^o libro metamoz p hofcos in ducit quendam nomine so cratem sic de quadam ma/ ga loquentem. **S**aga inquit 7 diuina potens celum deponere 7 terram suspendere. fontes durere. 7 mon tes diffluere. manes sublimare. 7 deos infimare. sice

cero amoze nos diligāt: qñ p sacrificiū nō sibi sed ei nos sb dere volūt cui^o 7 ipi pteplati one bti sunt: 7 ad eū nos pue nire querunt a q ipi non re cesserūt. **S**i autē angeli q nō vnifed plurimis sacrificia fi eri volūt: nō sibi sed eis dijs volunt quoz deozum ange li sunt: etiā sic eis pponendi sunt illi qui vnus dei deozū angeli sunt: cui sacrificari sic iubent: vt alicui alteri veter: cum eoz nullus hinc veter: cui vni isti sacrificari iubent. **P**orro si quod magis indi cat eozum supba fallacia nec boni nec bonoz deoz angeli sunt sed demones mali: qui non vnum solum ac summū deum: sed seipfos sacrificijs coli volunt: qd maius qz vni us dei contra eos eligendū est p sidiū: cui seruiunt an geli boni: qui non sibi sed illi iubent vt sacrificio seruiam^o cuius nos ipsi sacrificiū eē des

La. XVII **R**oinde lex dei q i edictis data est an gelozum: in qua vnus deus deozum religione sacrozum iussus ē coli: alij xō quilibz p hibiti: i arca erat posita: q ar ca testimonij nuncupata est. **Q**uo nomine satis significa tur: non deū qui per illa om nia colebatur circūcludi so

angelis. **Capitulum. XVII.** **R**oinde lex dei 7c. **I**n hoc capitulo ostendit beatu augustinus q lex que docet vnum so lum deum colendum sufficienter est miracu lis confirmata. **E**t facit duo. quia pmo ofidit hoc per miracula facta circa arcam testamenti in qua fuit lex reposita. 7 patent que de his hic narrant legēti sa cram hystoriam. **S**ecundo ibi.

ra extiguere 7 tar taruz ipm illumi nare. **E**t virgil^o libro quarto enci dos similia nar rat dicens. **D**ec se carminibus p mittit solucere mē tes. **S**istere aqs fluuijs 7 vertere sidera retro. 7 o uidius epistola vj. de medea dū cit sic. **I**lla rely crantem cursu de ducere lunam. ni titur et tenebris addere solis cōs. **I**lla refrenat aqz obliquaqz flumib na sistr. **I**lla lo co siluas viuagz saxa mouet 7c.

Quedaz ve ro 7 si non nullis 7c. ostendit q cri am 7 si sunt per demones facta miracula que vt dētur quo ad ma gnitudinem ope ris equari multū miraculis per an gelos bonos fa ctis. tamen finis est omnino alijs qui boni faciunt non vt ip sime colantur. sed vt^o verus deus. de mones ad hoc a gunt vt ip sime colantur. et ideo minus credendū est eis qz bonis

Sicut p[ro]phet[is] p[re]t[er]it[is] ostēdit idē et miracul[is] q[ui] facta sūt hora qua p[ro]dicatur est vñ soluz deū esse colēduz sicut factū est in p[re]dicatōe xp̄i et ap[osto]lorum et multorū aliorū sanctorū. **F**acit autē hic mēdōz de platon[is] eis q[ui] et rerū pulchri tudie arguunt diuiaz p[ro]videntiā et opus diuinū vt app[ar]eat q[ui] e odē modo et miraculis tali hora fact[is] arguere possum[us] diuinitatē q[ui] ap[ro]bat p[re]dicatōez ad cur[is] confirmatōez miracula tali hora fuit. **P**latoni / cus v[er]o cur[is] deā hic allegat beatus augustinus fuit plotin[us] vt supra p[er] cap[itu]l[um] g[er]m[an]i.

lere vel contineri loco. cū respon sa eius et q̄dam hūanis sensib[us] da ren[is] signa ex illi[us] arce loco: sed vo luntatis eius hinc testimonia per hiberi: q[ui] etiā ipsa lex erat in tabu lis p[re]scripta lapideis: et i[tem] arca vt di xi posita: quā t[em]p[or]e p[er]grinatōis in heremo cū tabernaclo q̄d sicut ap pellatū est tabnaculū testimoniū cū debita sacerdotes veneratiōe portabāt. **S**ignūq[ue] erat q[ui] p[ro] diem nubes apparebat: que sicut ignis nocte fulgebat. **Q**ue nubes cum moueret: castra mouebant: et vbi staret castra ponebant. **R**eddita sunt autē illi legi magni miraculi tes timonia: p[ro]ter ista q[ui] dixit: et p[ro]ter vo ces q[ui] ex illius arce loco edebant. **N**ā cum terrā p[ro]missionis intrāti bus eadē arca transiret: iordanis fluui[us] ex p[ar]te superiore subsistēs: et ex inferiore decurrēs: et ipsi et popu lo siccū p[ro]buit trāseūdi locū. **D**ein de ciuitas que prima hostiū occur rit more gētiū deos plurimos colens: septies eadē arca circūacta: muri rep[er]te ceciderūt: nulla ma nu opugnati: nullo ariete p[er]cussit. **P**ost hoc etiā cū iam in terra p[ro] missionis essent: et eadē arca p[ro] p[ro]pter eorū peccata fuisset ab hosti bus capta: hi q[ui] eā ceperāt: in tem plo dei sui: quē p[ro] ceteris colebant honorifice collocarūt: ab eūtesq[ue] clausit: ap[er]toq[ue] postera die: simu lacru cui supplicabāt iuenerūt col lapsuz: de formiterq[ue] p[er] fractū. **D**e inde ip̄i p[ro]digijs acti: de formiusq[ue] puniti: arcā diuini testimoniū p[ro] plo vnde ceperant reddiderūt. **I**pa autē redditiō qualis fuit? **I**mposu erūt eā plastro: ei[us]q[ue] iuuēcas a q[ui] bus vitulos sugētes abstraxerāt subiūgerūt: et eas q[ui] vellēt ire sine rūt: etiā hinc vim diuinā explora re cupiētes. **A**t ille sine hoīe duce atq[ue] rectore: ad hebreos viam p[ro] naciē g[er]dientes: nec reuocate mu gitib[us] esurientiū filiorū: magnū sa cramentū suis cultorib[us] reportarūt. **H**ec atq[ue] huiusmodi deo p[ro]ua s[er] s[er] mag[is] frēdis salubri[us] erudiēdisq[ue] mortalibus. **S**i em̄ phi[lo]sophi p[ro]cipueq[ue] platonici rectius ceteris sapuisse

laudant: sicut pauloāte cōmemo rauit: q[ui] diuinam p[ro]videntiā bec quoq[ue] rerum infima atq[ue] terrena administrare docuerint numero sarū testimonio pulchritudinum que non solum in corpibus aialiu verū etiā in herbis fenoq[ue] gignun tur: quāto euidenti[us] hec attestan tur diuinitati. q[ui] ad horā p[ro]dicatio nis eius fuit vbi ea religio cōmen dat q[ui] oībus celestib[us] terrestribus infernisq[ue] sacrificari vetat: vni dō tū iubens: qui solus diligēs et dile ctus: brōs facit: eorūq[ue] sacrificiorū p[ro]ficiens t[em]p[or]a impata: eaq[ue] p[ro] melio rem sacerdotē in meli[us] mutāda p[ro] dicēs nō ista se appetere: sed p[ro] hec alia potiora significare testat non vt ip̄e his honorib[us] sublimet: s[ed] vt nos ad eū colēdū ei[us] coherendū igne amoris ei[us] accēsi: q[ui] nob[is] non illi bonū ē excitemur. **C**ap. XVIII. **H** dicit aliq[ui]s ista falsa e[ss]e a miracula: nec fuisse fa cta: s[ed] mēdaciter scripta. **Q**uisq[ue] hoc dicit: si de his reb[us] ne gat oīno vllis lris esse credenduz: p[ro]t etiā dicere nec deos vllos cur rare mortalia. **N**ō em̄ se aliter colendos esse p[ro]suaserūt nisi mirabi lib[us] ope[rum] effectibus: quoz[um] hysto ria gentiū testis ē: quaz[um] di[us] se ostē tare mirabiles: poti[us] q[ui] viles ostē dere potuere. **T**ū hoc ope n[on]o cuius hūc iā decimū lib[er] habent in manib[us]: nō eos suscepim[us] refellen dos: qui v[er]o vllā esse vim diuinā ne gant: vel hūanamō curare p[ro]tēdūt sed eos q[ui] n[on]o deo p[ro]ditori sancte et gl[or]iosissime ciuitatis: deos suos p[ro] ferūt: nesciētes eū ip̄m eē etiā mū di hui[us] v[er]isibilis et mutabilis inuisibilē et incōmutabilē p[ro]ditorē: et vite b[er]e nō de his q[ui] p[ro]didit: sed de seip̄o verissimū largitorē: ei[us] em̄ p[ro]pheta veracissim[us] ait. **A** dibi autē adhe rere deo bonū est. **D**e sine nāq[ue] bo ni int[er] p[ro]hos querit: ad q[ui] ad ip̄scē dū: oīa officia referenda sunt. **N** c dixit iste: mihi autē nimis diuuis abū dare bonū ē: aut insigniri pur pura et sceptro: vel diademate ex cellere: aut q[ui] nonnulli etiāz phi losophoz[um] dicere non erubuerūt:

Capitulum XVIII

H dicit aliq[ui]s ista falsa e[ss]e a miracula: nec fuisse fa cta: s[ed] mēdaciter scripta. **Q**uisq[ue] hoc dicit: si de his reb[us] ne gat oīno vllis lris esse credenduz: p[ro]t etiā dicere nec deos vllos cur rare mortalia. **N**ō em̄ se aliter colendos esse p[ro]suaserūt nisi mirabi lib[us] ope[rum] effectibus: quoz[um] hysto ria gentiū testis ē: quaz[um] di[us] se ostē tare mirabiles: poti[us] q[ui] viles ostē dere potuere. **T**ū hoc ope n[on]o cuius hūc iā decimū lib[er] habent in manib[us]: nō eos suscepim[us] refellen dos: qui v[er]o vllā esse vim diuinā ne gant: vel hūanamō curare p[ro]tēdūt sed eos q[ui] n[on]o deo p[ro]ditori sancte et gl[or]iosissime ciuitatis: deos suos p[ro] ferūt: nesciētes eū ip̄m eē etiā mū di hui[us] v[er]isibilis et mutabilis inuisibilē et incōmutabilē p[ro]ditorē: et vite b[er]e nō de his q[ui] p[ro]didit: sed de seip̄o verissimū largitorē: ei[us] em̄ p[ro]pheta veracissim[us] ait. **A** dibi autē adhe rere deo bonū est. **D**e sine nāq[ue] bo ni int[er] p[ro]hos querit: ad q[ui] ad ip̄scē dū: oīa officia referenda sunt. **N** c dixit iste: mihi autē nimis diuuis abū dare bonū ē: aut insigniri pur pura et sceptro: vel diademate ex cellere: aut q[ui] nonnulli etiāz phi losophoz[um] dicere non erubuerūt:

Hos multo elegantius etc. ostendit quali nomi ne digni essent martyres si vsus ecclesiastici sermōis hoc admitteret. Et facit hic duo. q. primo ostendit q. merito dici possent heroes ad cuius intellectum ē sci endū. q. heroes apud gētilēs dicebant magni alicui meriti hoies. dicit sic ab hera. id est iunōne. quāsi dicitur can i aerē esse cre debāt enī q. tales hoies. i. aie eoz. cum demonibz i aere habitaret. et ad h. designandū fuit poetē grece q. heros fuit filius iunonis. s. z tñ dicit aug. q. martyres nō dī corent heroes p. pter cam illā. sed q. vicerūt iuno i nē. i. aerē p. tates q. viris iustis sp. refutit. p. pter qd. poetē cōuenientē finterūt iunonē p. tibus inuincas z inuiderebis q. i celū volūt ascēde re. vñ virgili. i. j. eneidōs loquit i p. fona iunōis dī cēs. Hēs inimica mibi. sc. j. enēas z focū sui. Et sene ca in p. ma trage dia inducit iuno nē idignatā de h. q. multū in celū s. lone. trāstati sunt z sp. eciali f. hercu li iuidentē. vt p. z ibidē. z p. ouidiū lib. iij. meramor. z cneid. Et ad uertendū h. q. ro. mani p. s. ueuerūt suos viros fortel q. p. lebras victo rias fecerāt. in ho nozē ipoz. deno miare eos a gēte dūicra sic. vterq. scipio africanus ab africa deuicra p. eos. nā scipio africanus supioz vicit afros in se cūdo bello puni co. Scipio vō a. african. posterior

sa nō est: s. etiā vtilis inuenit ecclie vt martyz nūer. i. ple. at. q. s. ciuitas dei tāto clario res z honoratiores ciues s. h. q. n. roforti. aduersus i. pietatē p. tātū etiā vsq. ad sanguinez certāt. Hos multo elegantius si eccliaistica loq. n. di. p. s. ue. tudo pateretur n. f. os heroas yo carem. Hoc em̄ nomen a iunone dī tractū: qd. grece iuno hera appellat. z iō nescio q. s. fili. ei. fm. grecoz fabulaf heros fuerit nūcupat. h. vi. delicet veluti mysty cū signi ficatē fabula: q. aer iunoni d. putef. vbi volūt cū demoni bus heroas habitare: q. noīe appellāt alicui. meriti aīas d. functoz. s. z a p. raria marty res n. f. i. heroes nūcuparent si vt dixi vsus eccliaistici ser mōis admitteret: nō q. eis. es. set cū demonibz i aere socie tas: s. q. eosdē demōes. i. ae reas vincerēt p. tates: z i eis ipam q. c. q. d. putat significare iunonē q. nō vsq. quaq. incō uenient a poetis inducī ini mica vtutibz: z celū petētibz viris fortibz inuida. s. z rur sus eis succūbit infelicif ce ditq. xgili. vt cū apd eū illa dicat. Uincor ab enea. ipsuz enea admōeat belen. q. si cō silio religioso z dicat. Iuno ni cane vota libens: dñamq. potētē. Supplicibz supra dōis Ex qua opinione po: p. hyri q. uis nō ex sua snia: s. ex alio rū bonū dicit deū vel genū nō venire i hoīem: nisi mal. fuerit aī placat. tāq. sortio ra sint apud eos numia ma la q. bona q. n. d. mala impe diūt adiutoria bonoz nisi eis placata dent locū malisq. nō lētibz bona. p. d. esse non pū:

vicit eosdē i tercio bello. z cartbaginē q. fuit caput a frice oīno decuit. Et eodē mō si scipionis africani su pions dicit est scipio asiatic. q. deuicit aīā. z sic de alijs multis. p. qd. dicit aug. q. martyres p. uenient heroes dici. possent ab hera. i. iunone z p. tibus aere s. p. ipos deuicra.

nocere aut mala p. fit: non s. bi valentibz resistere bonis: Non est ista vere veraciter. q. s. c. rē religionis via: nō sic iunonē h. est aereas p. tates. pio rū virtutibz inuidētēs nostri martyres vincūt. Hō oīn. o. si dici vsitate possent: heroes n. f. i. supplicibz donis sed virtuti bus diuinis heram supant. Modi. q. p. e. scipio africa nus est cognominat. q. vir tute africa vicerit q. si hostes donis placasset vt parcerent

Capitulum. XXII. **E**ra pietate hoies dei aereā potestare inimica p. rariāz pietati ex or. cizādo eijciūt non placan do: oēs tēptatōes aduersita tesq. ei. vincunt: orādo nō ipam sed suū deū aduersus ipam. Hō em̄ aliq. vincit: aut s. biugat nisi societate pec cati. In ei. g. noīe vincit qui hoīem assumpsit: egitq. sine pctō: vt i ipō sacerdote ac sa crificio fieret fmissio pctōz. i. p. mediatorē dī: hoīz hoīez xpm. ihm: p. que facta pctōzū purgatōe recōciliamur deo. Hō em̄ nisi peccatis hoies se parant a deo: quoz in hac vi ta non sit nostra virtute sed diuina miseratiōe purgatio: p. indulgentiā illius nō p. no stram potentiam q. z ipa q. n. tulacūz virtus que dicit nō stra: illi. est nobis bōitate cō cessa. Multum autem no bis in hac carne tribuerem nisi vsq. ad eius depositionē sub venia viueremus. Pro p. terea ergo nobis per me diatozem prestita est gratia: vt polluti carne peccati: car nis peccati similitudine mun daremur. Hac dī gratia qua

Secundo ibi. Sed rursus eis succumbit etc. ondit quomodo error virgilij d iunone fuit cā erro ris alioz. nā h. g. v. lius l. z in vno lo co. v. i. c. li. v. h. ene idos inducat iunonem cōfiterē se vnta ab enea. tñ ipse virgilius a iunone vicit in alio loco. l. li. iij. eneidōs inducit belenū filiū p. rami regis troiano rum cōsulentem enee q. placaret iram iunonis sa crificijs z donis vñ dicebat fm. vir giliū belen. enee Iunone cane vo ta libens. i. fm. so lēnia vota libent fac sibi. dñamq. potētē. i. iunonē. supplicibz supra donis. id est do nis z supplicatio nibz irā eius vñ i. d. i. 2. ce. Et isto vero cr rore virgilij acce perunt alij occa sionem alterius. errons. vt fatis p. z in littera au gustini.

Cs. XXII. **E**ra pietas etc. In hoc capitulo ostendit beatus augustinus quomodo potestates aereas debent vincere. Et facit duo q. p. ostendit q. sola dei virtute vincimus. secūdo quo mō eiusdem mīse

Virgili. p. b. o. s. o. s. Et ad uertendū h. q. ro. mani p. s. ueuerūt suos viros fortel q. p. lebras victo rias fecerāt. in ho nozē ipoz. deno miare eos a gēte dūicra sic. vterq. scipio africanus ab africa deuicra p. eos. nā scipio africanus supioz vicit afros in se cūdo bello puni co. Scipio vō a. african. posterior

ratōe purgemur
ibi. in ei ergo no
me. **Ca. XXIII**

Iat etiam
porphyri
us etc. In

Ca. pbat Aug^o
er dicitis porphy
ri illud qd in pce
deni ca. dictū est
vics q ab vno so
lo deo purgamur
facit aut tria. qd
pmo ex dicitis ei^o
pbat q theletis de
omz. i. sacrificijs
purgatiuis eis fa
ctis nō possum^o
purgari. 2 pzlur
tera. **Secdo ibi.**

Deniqz codē b
ozacō etc. pōit di
ctū quoddā por
phyrii obscurū q
innuit deū veruz
posse purgare
Terno ibi.

Que autē dicat
etc. exponit illud
dicituz porphyrii
vbi duo facit. nā
pmo oñdit qd est
de itētiōe porphy
rii claruz qd du
bium. **Claz ē autē**
q posuit duo pn
cipia effectiua oī
um. s. deū patrē 2
deū filiū quez vo
cat paternā men
tē vel intellectu 3.
2 in hoc cōcordat
cū plotino 2 alijs
platonicijs. de q/
b^o etiā dī macro
bius sup somniū
scipionis. q ipsi
ponūt vnuz sum
mū deū 2 noym. id
est mētē ideas cō
tinētez ex summo
deo natā 2 pfectā

Arimegisti^o autē d
verbo pfecto dic
sic. dñs 2 oīm fa
cto: deoz scēduz
fecit dñm. quoni
am hunc fecit pī
mū et solū 2 verū
bon^o ei visus ē et
plenissimus oīm
bonoz. 2 letar^o ē.
dic ē filius bñdī

in nos ostendit magnā mise
ricordiā suaz: et in hac vitā p
fidē regimur 2 post hāc vitā
p ipsam speciez incōmutabil
veritatis ad pfectionem ple
nissimam pducemur.

Caplin. XXIII

Icit etiā porphyri
us diuinis oraculis
fuisse responsuz: nō

nos purgari lune theletis at
qz solis: vt hinc ostenderef
nullorum deoz theletis ho
minez posse purgari. Cuius
enim thelete purgant: si lu
ne solisqz non purgāt: qz in
ter celestes dōs p̄cipuos ha
bent. **Deniqz eodem dicit**
oraculo exp̄ssum p̄cipia
posse purgare: ne forte cum
dictum essz nō purgare the
letas solis 2 lune: alicui^o al
teri^o deide turba valere ad
purgandum thelete crede
rentur. **Que autē dicat esse**
p̄cipia tanqz platonice: no
uimus. **Dicit em̄ deum p̄ez**
2 deum filiū: quem grece ap
pellat paternū intellectum:
vel paternā mentez. **De spi**
ritu autē sc̄to: aut nihil: aut n̄
aperte aliquid dicit. **Quis**
quem alium dicat horū me
dium non intelligo. **Si eniz**
tertiā sicut plotinus vbi d
tribus principalibus substā
tijs disputat: anime naturaz
etiā iste veller intelligi: non
vriqz diceret horū mediū. i.
patris 2 filij medium. **Post**
ponit quippe plotinus anie
naturaz paterno intellectui
iste autem cum dicit mediū:
non postponit sed interpo
nit. **Et nimiruz hoc dixit vt**
potuit: siue vt voluit. quoni
am nos spūm sanctū: nec pa
tris tm̄ nec filij tm̄: sed vtri
usqz spiritum dicimus. **Libe**
ris enim verbis loquuntur
philosophi: nec in rebus ad
intelligendū difficillimis of
fensionem religiosarum au
rium p̄mescunt. **Hobis autē**

ad certā regulā loquit fas ē: ne
verboz licentia etiam d̄ rebus
que his significantur impiā gi
gnat opinionem. **Hos itaqz ita**
non dicimus duo vel tria prin
cipia cū de deo loquimur: sicut
nec duos deos vel tres nobis li
citur est dicere: q̄uis de vno q
qz loquentes: vel de patre v̄ d̄
filio: vel de spiritu sancto. etiāz
singulum quēqz deuz esse fate
amur. **Hec dicimus tm̄ qd here**
tici sabelliani eundem esse pa
trē qui est 2 filius: 2 eundem eē
spūm sanctum qui est 2 pater 2
filius: sed patrem esse filij p̄ez
2 filium patris filij: 2 patris et
filij spūm sanctum nec patrē eē
nec filium. **Verū itaqz dictū est**
non purgari hominē nisi p̄inci
pio: q̄uis pluraliter apud eos
sint dicta p̄cipia. **Ca. XXIII**

Ad subdit^o porphyri^o
inuidis potestatis d̄
quibus 2 erubescere: 2 eas li
bere redarguere formidabat:
noluit intelligere dominum ie
sum christum esse p̄ncipiū: cu
ius incarnatōe purgamur. **Cū**
quippe in ipsa carne contēpsit
quam p̄pter sacrificiū n̄re pur
gationis assumpsit: magnū scz
sacramentuz ea superbia non
intelligens: quam sua ille hūi
litate deiecit: verus benignus
qz mediator: in ea se ostendēs
mortalitate mortalib^o quā ma
ligni fallacesqz mediatores nō
hūdo se supbius extulerūt: mī
serisqz hoīb^o adiutorij d̄cepto
riū velut imortales mortalib^o
pmiserūt. **Bonus itaqz veruz**
qz mediator ostendit pctm̄ eē
malū: nō carnis substantiā vel
naturam: que cuz anima hoīs
2 suscipi sine peccato potuit et
haberi 2 morte deponi: et i me
liua resurrectōe mutari: nec ip
sam mortē q̄uis essz pena pcti
quā tm̄ p nob sine pctō ip̄e p̄sol
uit: peccādo esse vitandā: s̄ po
tius si facultas datur p̄iusticia
p̄ferēdā. **Id em̄ soluere potuit**
moriēdo pctā: qz mortu^o est et

etiā abone vō
lūtas. **Et in**
fra addit. hūc
te^o dilecti vni
gentū suum.
hec sūt d̄ba tri
megisti. **Dubi**
um ē autē ver
bis porphyrii
dicitis aliuz a
p̄dicitis duobz
scz patre et fi
lio eē medium
q̄s sit iste me
dius. **In hoc**
em̄ n̄ videt cō
cordare cū plo
tino 2 alijs pla
tonicis q̄ posu
erūt tertā sub
stantiā a p̄dī
ctis. s. naturā
anime quā nō
posuerūt me
diā s̄z posteri
ozē bis duobz

Secundo ibi.
At nimiruz
hoc dixit. etc.
oñdit aug^o q
porphyri^o p il
lud mediū vū
det itellerisse
spūm sanctuz
q̄uis i mō lo
quēdi multū a
xpianis discre
paucrit.

Ca. XXIII

Ad sub
dit^o por
phyri^o etc. In
hoc ca. rep̄bē
bēdit augusti
nus supbiā
porphyrii. **Et**
facit duo. qz p
mo oñdit qz su
perbia eius fe
cit ip̄m nō cre
dere qz christ^o
possit p̄rga
re. **Secdo ibi**

¶ Neq; ei caro et ostēdit qm̄ qua natura xps peccata purgavit.

non p suo pctō. Hunc ille platonius non cognouit esse principiu; nā cognoscerz purgatoriu; Neq; em̄ caro principiu est: aut aia hūa na. sed verbū p qd̄ facta sunt oia. Non ḡ caro p seipam mūdāt: sed p verbū a quo suscepta ē cū verbū caro factū est et habitauit in nobis. Nā de carne sua māducāda mysti celoquēs: cū hi q nō intellexerūt offēsi recederēt dicētes. Dur⁹ est hic sermo: q̄s euz pōt audire. Respondit manētib⁹ ceteris. Spūs ē q̄ viuificat: caro at̄ n̄ pdest quicq; Principiu ḡ suscepta aia et carne et aiam credētū mūdāt et carnem. Ideo q̄rentib⁹ iudeis quis esset: r̄ndit se esse pncipiū. Quod vtiq; carnales infirmi peccatis obnoxij et ignorantie tenebris obuoluti: nequaq; pcipe possem⁹: nisi ab eo mun dāremur atq; sanāremur: p hoc quod eramus et non eramus. Eramus em̄ homines sed iusti nō eramus. In illius aut̄ incarnatio ne natura humana erat: sed iusta non peccatrix erat. Hec est mediatio qua man⁹ lapsis iacentibusq; porrecta est: hoc est semen dispositū p angelos: i quozū edictis et lex dabat̄ qua et vnus deus coli iubebat̄: et hic mediator venturus promittebat̄. **¶** Caplm̄. XXV.

¶ La. XXV. Quis facti. In hoc caplo ostēdit aug⁹ q p fi dē media tois oēs iusti fuerunt purgati a peccatis n̄ solum q̄ legem moysi precefferūt sed etiam q̄ tempore legis fuerūt.

Qui s sacri fide etiā iusti antiq̄ mūdari pie viuendo potuerūt: nō soluz anteq; lex p̄lohebreo daret: neq; em̄ eis p̄dicatoz de⁹ vel angeli defuerūt: sed ip̄ius quoq; legis r̄pib⁹ q̄uis in figuris rex spiritualiū habere videre. pmissa carnalia: propter qd̄ vetus dicit̄ testamentum. Nam et pphete tunc erāt: p quos sicut et p angelos eadē pmissio p̄dicata est: et ex illoz numero erat: cui⁹ tam magnā diuināq; sniāz de boni hūani sine pauloante cōmēmorauit. **¶** Mibi aut̄ adherere deo bonū ē. In q̄ plane psalmo duū testamentoz: que dicunt̄ ver⁹ et nouum satis est declarata distinctio. Propter carnales em̄ terrenasq; promissiones: cum eas impijs ab-

undare p̄spiceret dicit̄ pedes suos pene fuisse cōmotos: et effusos in lapsuz ppe modū gressus suos: tanq; frustra deo ip̄e seruisset. **¶** Cūq; ea felicitate quā de illo expectabat p̄tēptoz eius florere conspiceret: seq; in reihui⁹ inquisitione laborasse: volentē cur ita esset apprehēdere donec intraret in sanctuariū dei: et intelligeret nouissima eozū q̄ felices videbant̄: errare tūc eos intellexit in eo q̄ se extulerūt: sic diē fuisse deiectos et defecisse ac pisse. p̄p̄ iniq; tates suas: totūq; illō culmē r̄pals felicitatis ita eis factū tāq; somniū euigilāt: q̄ se repēte iuenit suis q̄ somniabat fallacib⁹ gaudijs destitutū. **¶** Et qm̄ in hac fra vel ciuitate frenā: magni sibi videbant̄. **¶** Dñe inq̄t i ciuitate tua imaginē illozū ad nihilum rediges. **¶** Quid huic tñ vtile fuit: etiā ip̄a frena nō nisi ab vno x̄o deo q̄rere: in cui⁹ p̄tate sūt oia facta ostēdit: vbi ait. **¶** Velut pec⁹ fact⁹ sum ap̄ te et ego sp̄ tecū. **¶** Velut pec⁹ dixit: vtiq; nō intelligēs. **¶** Et q̄ppe a te desiderare debui que mihi cū ip̄iis nō p̄t esse cōia: q̄b⁹ eos cū abundare cernerē: putauit me incassum tibi fuisse: qm̄ et illi hec haberēt q̄ tibi seruire nolissent. **¶** Tñ ego semp̄ tecū: q̄ etiam in taliū rerū desiderio deos alios nō quesui. **¶** Ac hoc sequit̄. **¶** Tenuisti manū dextere mee et in voluntate tua deduxisti me: et cū gloria asump̄isti me: tanq; ad sinistrā cūcta illa p̄tineant que abū dare ap̄d ip̄ios cū vidisset: pene collapsus est. **¶** Quid enim mihi ē inq̄t in celo: et a te qd̄ volui sup̄ terrā? **¶** Re p̄hendit seipm̄ iusteq; sibi displicuit: q; cū tā magnū bonū h̄ret in celo qd̄ post intellexit: rē r̄asitoria fragilem et quodāmō luteā felicitatē a suo deo quesuit in terra. **¶** Defecit inq̄t cor meū et caro mea de cordis mei: defectu vtiq; bono ab inferiorib⁹ ad sup̄na. **¶** Tñ in alio psalmo d̄r. **¶** Desiderat et defecit aia mea in atria dñi. **¶** Itē in alio. **¶** Defecit in salutare tuū aia mea. **¶** Tñ cum de vtroq; dixisset. **¶** i. de corde et carne deficiente: non subiecit deus: cordis mei et carnis mee: s̄ de⁹ cordis mei. **¶** Per cor quippe caro munda. **¶** Tñ diē dominus. **¶** Fundate que int⁹ sunt: et que foris sunt munda erunt. **¶** Partē dein de suā dicit̄ ipsum deum: nō aliqd̄ ab eo: s̄ ip̄m. **¶** De⁹ inq̄t cor dis mei: et pars mea de⁹ in secula. **¶** Qd̄ inī multa que ab hoib⁹ eligunt̄. ip̄e illi placuerit eligend⁹. **¶** Quia ecce inq̄t q̄ se longe faciunt a te pibunt: p̄didisti oēm q̄ fornicat̄ abste. hoc est q̄ multoz deoz vult eē p̄stibulum. **¶** Tñ sequit̄ il lud p̄p̄ qd̄ et cetera de eodem psalmo dicēda visa sunt. **¶** Mibi at̄ adherere deo bonū ē. non longe ire. nō p̄p̄ima fornicari. **¶** Adherere at̄

Ps. 72

Ps. 72

Ps. 72

Ps. 72

Ibidem

Ibidem

Ps. 83

Ps. 118

Ps. 124

Ps. 72

Ibidem

Ibidem

C. XXVI.

Ascio quod quatuor mibi videtur. In hoc ca. ostendit au. et di. et porphyrius non sit bonis angelis sacrifici candus. Et facit duo p. mo em. ponit yba porphyrii et q. bus hoc habet. De quo dicit augustinus. sic. n. a. i. s. d. p. a. tre. et eius filio. et etiam spiritus sanctus. s. xxiij. ca. postea. **U**tiq. sapiebat. et. dicitur in ve. ro porphyrius de duplici genere angelorum ut patet in littera quos dicitur potius esse imitandos q. inuocandos. et q. patet q. non sunt colendi nec hoc volunt angeli boni. secundo ibi. **Q**uid adhuc trepidas et. respicit porphyrium q. nimis honorat illos angelos quos dicit ad theurgicos arte magica dicit debuit em. porphyrius scire q. tales non sunt boni angeli nec di. sed

deo tunc perfectum erit: cum totum quod liberandum est: fuerit liberatum. **N**unc vero sit illud quod sequitur: ponere in deo spem meam. **S**pes enim que videtur non est spes. **Q**uid enim videtur quod sperat: ait apostolus: **S**i autem quod non videmus speramus: pro patientiam expectamus. **I**n hac autem spe nunc constituti agamus quod sequitur et simus nos quoque pro modulo nostro angeli dei: id est nuncij eius: annunciantes eius voluntatem: et gloriam gratiamque laudantes. **U**ti cum dixisset ponere in deo spem meam: ut annunciet inquit omnes laudes tuas in portis filie syon. **H**ec est gloriosissima ciuitas dei: hec vnum deum noverit et colit: hanc angeli sancti annunciant: qui nos ad eius societatem inuitauerunt: cuiusque suos in illa esse voluerunt: quibus non placet ut eos colamus tanquam nostros electos deos: sed cum eis et illorum et nomen dei: nec eis sacrificemus sed cum ipsis sacrificium deo simus. **N**ullo itaque dubitate: quod de deposita maligna oblatione considerat: omnes immortales beati qui nobis non invident: neque enim si inviderent essent beati: sed potius nos diligunt: ut et nos cum ipsis beati simus: pro nobis favent: pro adiuvant: quoniam vnum deum cum illis colimus: pro fem et filium et spiritum sanctum: quod si eos ipsos pro sacrificia coleremus. **C. XXVI.**

Ascio quod quatuor mibi videtur. **I**n deo pro amicis suis theurgis erubescere porphyrius. **N**am ista utique sapiebat: propter multorum deorum cultum deum verum non liber defendebat. **E**t angelos quippe alios esse dixit: quod deorsum descendentes hominibus theurgicis divina pronuntiant: alios autem qui in terra ea que patris sunt: et altitudinem eius profunditateque declarent. **N**on igitur hos angelos quorum ministerium est declarare voluntatem patris: credendum est velle nos subditi: nisi ei cuius nobis annunciant voluntatem. **U**ti optime admonet etiam ipse platonice imitandus eos potius quam inuocandos. **N**on itaque debemus metuere ne immortales et beati vni deo subditos: non eis sacrificando offendam. **Q**uod

enim non nisi vni vero deo deberi sciunt: cui et ipsi adherendo beati sunt: proculdubio neque pro vlla significantem figuram: neque pro ipsam rem que sacramentis significat sibi exhiberi volunt. **D**emonum est hec arrogancia superborum atque miserorum: a quibus longe diversa est pietas subditorum deo: nec aliunde quam illi adherendo beatorum. **A**d quod bonum accipiendum: etiam nobis sincera benignitate optet ut faueant: neque sibi arrogent quo eis subiciamur. **S**ed etiam annunciant: sub quo eis in pace sociemur. **Q**uid adhuc trepidas o philosopho: aduersus preteritis veris virtutibus et veri dei muneribus inuides habere liberam vocem. **I**am dixisti angelos qui patris annunciant voluntatem: ab eis angelis esse diversos: quod ad theurgicos homines nescio qua deducti arte descendunt. **Q**uid adhuc eos honoras: ut dicas pronuntiare divina? **Q**ue tandem divina pronuntiant: qui non voluntatem patris nunciant: **S**emper illi sunt: quos sacris precibus inuidus alligavit: ne prestante aie purgatorum: nec a bono ut dicis purgare cupientes ab illis vinculis solui: et sue potestati reddi potuerunt. **A**d huc dubitas hec maligna esse demonia vel te fingis fortasse nescire dum non vis theurgos offendere: a quibus curiositate deceptus ista perniciosa et insana pro magno beneficio didicisti. **A**udes istam inuidiam non potentiam sed pestilentiam et non dicam diuinam: sed quod tu fateris ancillam potius inuidorum: isto aere transcurso leuare in celum: et inter deos vestros etiam sideres collocare vel ipsa quoque sidera his opprobrijs infamare. **C. XXVII.**

Quanto humani et tolerabilius consecratus tuus platonice apulei erreuit qui tantummodo demones a luna et infra ordinatos: agitari moribus passionum: mentisque turbulis honoras quod de eos: sed volens nolensque confessus est deos tui celi superiores ad etherea spacia pertinentes: siue visibiles que speciosos: lucere cernebant sole ac luna et cetera ibidem lumina

Demonibus. **E**x hoc quia seruiunt inuidis et impediunt bonos. ut supra paruit ca. ix. et notanda sunt que in illo capitulo dicuntur ad intellectum huius partis. **I**n intellectibus enim his que ibi dicuntur faciliter patebunt omnia que in hac parte huius capituli continentur.

C. XXVII.

Ascio quod quatuor mibi videtur. **I**n hoc ca. ostendit augustinus q. porphyrius platonice peius erravit q. apulei. q. fuit eius deus secte. s. platonice.

Et facit hic duo q: pmo ondit dicta apulei q satis pa-
rent ex his q dicta sunt. s. li. viij. ca. xiiij. r. c. xvj. cuius
de etiā li. ix. ca. vij. Secdo ibi. b. Tu aut didicisti
hoc rē. ponit dicta porphyrii. ad quoz intellectū no-
tāda sunt ea que dicta sunt. s. in hoc li. ca. ix. r. etiā ca.
xvj. Et facit b

duo pmo em hic
ponit dicta sua
de dīs r demoni
bō q accepit a ma
gis chaldeis po
rius q a phis. et
ad intellectū hui⁹
pris aduertenda
sunt tria. pmo est
q ars magica a/
pud chaldeos ml
tū sp viguit. the/
urgis hō vt. s. pa
ruit ca. ix. est que
dā ps magice oꝝ
dinata ad purga
tionē spiritualis
pris anime. i. ima
ginariue. nō aut
intellectiue. pꝛ
qd pho qui viuūt
fm intellectū qre
nus phs est non
ē theurgis neces/
saria. Secdo est
q fm porphyriū
vt codē ca. patuit
angeli a demoni
bus distiguūt lo
co. nā demones i
aere. āgeli in ethe
re. r i loco empyi
reo. tñ angelis at
tribuit pꝛurbatio
nes r passiones
qles hoies hnt.
vt pꝛz ibidē. r eti
am ca. r. q̄s pꝛur
batioes vocat hic
augusti. vitia hu
mana. r dicit de
porphyrio q in
ethereas mundi
sublimitates ex
tulit vitia huma
na. vt dū scz qui
habitāt in eis pos
sent theurgicē di
uina pꝛnūciare. s.
p angelos q cum
dīs eodem loco
ēduerantes diui
na nouerunt. et
ad theurgos arte
theurgie deduci
descendunt vt ra

siue iuisibiles q̄s putabat ab
oimī labe istaz pꝛurbationuz
alienos: q̄ta potuit dispura
tione discreuit. Tu aut di
dicisti hoc non a platone: s a
chaldeis magistris tuis: vt i
ethereas vel empyreas mū
di sublimitates r firmamen
ta celestia extolleret vitia hu
mana: vt possent dii vti the/
urgis pꝛnūciare diuina: q̄b⁹
diuinis te tñ p intellectualē
vitā facis altiorē: vt tibi vide
licet tanq̄ pho theurgice ar
tis purgationes nequaq̄s ne
cessarie videant: s alijs eas
tñ importas: vt hanc veluti
mercedē reddas: mgris tuis
q̄ eos q̄ philosophari nō pos
sunt: ad ista seducis que tibi
tanq̄ supioꝝ capaci esse inu
tilia cōfiteris: vt videlicet q̄
cunq̄ a philosophiē dūte re
moti sunt: que ardua nimis
atq̄ paucoꝝ ē: te auctore the
urgos hoies: a q̄b⁹ nō q̄dez
in aīa intellectuali: vey saltē
in aīa spiritali purgent inq̄
rant. Et quoniā istoz q̄s phi
losophari piger: incompati
liter maior ē multitudo plu
res ad secretos tillicitos ma
gistros tuos: q̄ ad scholas
platonicas venire cogantur
Hoc em tibi imundissimi de
mones deos ethereos se cē
fingentes: quozū pꝛdicatoꝝ r
angelus fact⁹ es pmiserunt
q̄ in aīa spiritali theurgica
arte purgati: ad patrē quidē
nō redeūt: s sup aereas pla
gas inter deos ethereos ha
bitabūt. Nō audit ista hoim
mltītudo: pꝛter q̄s a demo
nū dñatu liberndos xps ad
uenit. In illo em hnt miseris
cordissimā purgationē: r mē
tis r spūs r corpis sui. Pro

lia eis nuncient. que tamen diuina nō pꝛinent ad pa
rem anime intellectualē. sed spiritualē. i. imaginariuā
non aut videbat porphyrio q̄ angeli possent diuina
scire nec pꝛnūciare nisi cent cū dīs i etherē sic p
turbatioes q̄s hoies hnt parunt i etherē. pꝛ cāz illā

pterea q̄ppe totū hoicm sine
pctō ille suscepit vt totū quo
cōstat hō a pctōꝝ peste sana
rer: Quē tu q̄ vtinā cognō
uisses: eiq̄ te potiusq̄ vī tue
dūti (que humana fragilis
r infirma ē) vel pꝛnitiosissime
curiositati sanandū tui⁹ cō
misisse. Nō enī te decepissz
quē vestra r tuipe scrib oꝝ
cula sanctū i mortalēq̄ pꝛfē
sa sūt. De quo etiā poeta no
bilissim⁹: poetice quidē qz in
alteri⁹ adumbrata psona ve
raciter tñ si ad ipm referas di
xit. Reduce si qua manēt sce
leris vestigia nostri. Irrita p
petuo soluēt formidine ter
ras. Ea q̄ppe dixit que etiam
multū pꝛficiētū in virtute
iusticie possunt propter hu
ius vite infirmitatē: r si non
scelera: scelerum tamē ma
nere vestigia: que nō nisi ab
illo saluatore sanantur: de
quo iste versus expressus ē.
Nam hoc vtiq̄ non a seipse
dixisse Virgilius in egloge
ipsum quarto ferme versu
indicat: vbi ait: Ultima cu
mei venit iam carminis es
tas. Unde hoca cumea si
bylla incunctanter apparet
Theurgi vero illi vel po
tius demones deozum spe
cies figuratq̄ fingentes: in
quinant potius q̄ purgant
humanum spiritum falsita
te phantasmatum: et dece
ptoria vanarum ludificari
ne formarum. Quomodo
enim purgent hominis spi
ritum: qui immundum ha
bēt proprium? Alioquī nul
lo modo carminibus inuidi
hominis ligarentur. Ipsum
q̄ inane beneficiuz quod p
staturi videbātur: aut metu

Aertū est q̄ phi
losofari est dif
ficult⁹ q̄ acquire
re artes theurgie
r ideo facilius e
rat cōgregare di
scipulos qui the
urgie intendēt
q̄ q̄ philosophie
bis visis. pꝛz in
hac parte inreio
augusti. scdo ibi.
c. Non audit
ista rē. repreben
dit porphyriū de
duobus. pmo
quipse seductus
turpiter errauit.
secundo quia ali
os in errorem in
duxit. ibi. Quid
enim pꝛdest rē.
Quantum ad p
mum dupliciter
errauit. videlicet
quia non crede
bat christum pur
gare posse r quia
credebat demōes
purgare posse. r
refellit pꝛimum
errorem per du
os versus virgi
lij. Reduce si q̄
manent rē. quos
ponit virgilius i
bucolicis eglogis
iij. At sicut dic
beatus augusti
nus fuerunt dicti
de christo. Et est
sensus versusum
q̄ christo existēti
reduce nostro si
qua manent no
stri sceleris vesti
gia. i. peccata ex i
firmitate contra
era. que non scle
ra dicuntur s ipo
nus vestigia que
dam id est simili
tudo confusa et
obscura sceleris.
irrita sicut pꝛe
rio. i. irribūt r
destruēt pꝛtuo

Virgili
buci.

In eodez

quo ad dimissiones culpe et pene. et sic ir-
 ritata soluetur a formi-
 dine pene terras id est
 homines. Et est hic
 sciendum quod contra-
 rietas videtur esse in
 beatorum hieronymum
 et augustinum. quia
 beatus augustinus
 hic vult quod egloga il-
 la virgilii vni sumu-
 tur isti versus sit co-
 posita de christo. huius
 vero hieronymus in p-
 logo biblie reputat
 hoc derisibile vbi fa-
 cit mentionem de istis
 duobus sibi eius de
 egloge. scilicet. Ita redit
 et virgo redeunt satur-
 na regna. Taz noua
 p gemes celo demit-
 tit alto. Unde est hic
 sciendum quod per expo-
 sitionem seruii qui comen-
 tarum est libros virgilii.
 egloga illa scripta est
 de filio cuiusdam noie
 pollionis qui fuit dur-
 germanici exercitus
 id est exercitus cesaris au-
 gusti. pollio enim cap-
 ta ciuitate quadam
 dalmacie que Solona
 vocabatur eodem anno
 consul fieri meruit. et
 eodem anno filium ha-
 buit quem saloniu a
 capra ciuitate noia-
 nit qui natus par-
 tibus arrisisse dicitur. quod
 erat malum omen quoniam
 in ipsis primordiis in-
 terit. Virgilius autem
 volens illud in bonum
 conuertere et blandiri
 pariteribus composuit
 eglogam illam. i. carne
 illud ruderet quasi pa-
 storale. vni et dicit eglo-
 ga quasi sermo capri-
 nus. de prefato saloni-
 no applicans eidem illa
 que sibylla cumea de
 christo predicauerat. predi-
 cat enim nouem soles
 id est nouem tempora fu-
 rura. et in nono id est in
 ultimo illorum tem-
 porum christum ve-
 surum. et tunc propter
 christum in eo nasci-

promeretur: aut scilicet inuidia
 denegaret. Sufficit quod pur-
 gatione theurgica neque in-
 lectuale aiaz: huius est metez
 niaz dicit posse purgari: et
 ipaz spiritale. i. nre aie p-
 te: mte inferior: qua tali
 arte purgari posse asserit:
 imortalē tñ etnāq; nō pos-
 se hac arte fieri cōfiteris.
 Christ' at vitā pmittit et
 nā: vñ ad eū mōs (vob' q'
 dē stomachatib' mirantib'
 b' tñ stupētib' q;) pcurrit
 Qd qz negare nō potuisti
 intātū a teipō dissentire vi-
 deri vt pñū doceas erra-
 re hoies theurgica disci-
 plina: et q' plimos fallere
 p cecā ispiētēq; sniaz: at-
 q; cēcertissimū erroze: a-
 gēdo et suplicādo ad pñ-
 cipes āgelosq; decurrere
 Et rurū qñ ne opam pdi-
 disse videar' ista dicendo
 mitti hoies ad theurgos
 vt peos ania spirital' pur-
 get' illoz qñ fm itellectu
 alē aiam viuūt.

Ca. XXVIII.

It' q' hoies i erro-
 re certissimū. Neq;
 hoc tātū malū te pu-
 det: cū dicitur et sapie te p-
 fitear' amator: quā si de-
 ac fidelit amasses: xpm di-
 xitū et dei sapiam cogno-
 uisses: nec ab ei' saluber-
 rima hūilitate tūore infla-
 tus vane scie resluisset
 Cōfiteri tñ etiā spiritalēz
 aiaz sine theurgic' artib'
 et sine thelet' (q' frustra
 discēdis elaborasti) posse
 p̄tinentie d̄tute purgari.
 Aliqñ etiā dicit quod thelete
 nō p̄ morte eleuāt aiam vt
 iā: nec eidē ipi quā spirita-
 lē vocat aliqd p̄ hui' vite
 finē p̄desse videant: et tñ
 x̄s hoc mlti' modis et re-
 perit: ad nihil aliqd q̄tū eri-
 stimo nisi vt talū q̄ rerū
 quasi peritus appareas: et

placeas illicitarum artū
 curiosis: vt ad eas facias
 ipse curiosos. Sed bene
 quod metuendam dicis hanc
 artem vel legū piculis vt
 ipsius actionis: Atq; vti-
 nam hoc saltez abs te mi-
 feria audiat: et inde ne illic
 absorbeant abscedat aut
 eo penitus non accedat.
 Ignorantia certe et p̄p̄ b
 eam multa vitia p nullas
 theletas purgari dicis. s̄
 p solū patricū noyn. i. pa-
 ternam mentem siue itel-
 lectū qui paterne est vo-
 luntatis consci'. Hūc autē
 xpm esse nō credis: p̄tem-
 nis enim eum p̄pter cozp'
 ex femina acceptū: et p̄p̄
 crucis opprobriū: excelsā
 vicē sapientiā: sp̄ctis at-
 q; abiectis infimis: idone-
 us de supioribus carpere
 At ille implet qd pphete
 sancti de illo veraciter p̄-
 dixerunt. Perdam sapiē-
 tiam sapientiā: et prudē-
 tiā prudentiū reprobabo
 Non enim suā in eis pdit et
 reprobat quā ipse dona-
 uit: sed quam sibi arrogat
 qui nō h̄t ipsius. Vñ cō-
 memorato isto pphetico
 testimonio: sequitur et dic-
 apte: Vbi sapiēs vbi scri-
 ba: vbi conquisitor hui' se-
 culi: Nonne stultam fecit
 deus sapientiā hui' mū-
 di: Nam quoniā in dei sa-
 pientiā nō cognouit mū-
 dus p sapientiā deuz: pla-
 cuit deo p stulticiam p̄di-
 cationis saluos facere cre-
 dentes. Quoniā qdē iu-
 dei signa petūt: et greci sa-
 pientiā querunt. Hos au-
 tem p̄dicamus inqt chri-
 stum crucifixū: iudeis qui
 dē scandalū: gētib' autēz
 stulticiā. Ipsis x̄o vocat'
 iudeis et grecis: christuz
 dei d̄tutem et dei sapiētiā:
 quā qd stultū ē dī sapiētiā

turum illud tempus
 multipliciter comen-
 dat. vnde et beatus
 Augustinus hic in
 littera pbat quod virgi-
 lius loq̄batur quasi
 in persona sibylle cu-
 mee. vt ex eius auto-
 ritate in egloga illa.
 Quartus enim ver-
 sus illius egloge tal-
 lis ē. Ultima cumei
 iam venit carminis
 eras. Et ideo taz hie-
 ronymus q̄ augustinus
 verum dicit. dicit enim
 Hieronymus
 vez. quia poeta vir-
 gilius loquēs vt po-
 ets. poetice cōposu-
 it de filio pollionis
 predicti. vnde ille fi-
 lius fuit p̄sona adu-
 brata. id est ficta po-
 etice per quem tamē
 reprobantabatur per
 sona xpi. Ita quod ista
 fabula fuit de filio
 pollionis conficta. s̄
 veritas fabule fuit
 de christo. Taz po-
 ete per fabulas sc̄m
 per veritates aliquā
 expamere intēdebāt
 Cetera huius capi-
 tuli intellect' his q'
 dicit augustinus que
 ego etiaz dixi in p̄ce-
 dentibus caplis sa-
 tis clare patent.

Ca. XXVIII

Itis q' ho-
 mines in erro-
 re. et c. In
 hoc capitulo beatus
 augustinus reprehē-
 dit porphyriū de ini-
 qua intentione quā
 habuit in docendo.
 docuit enim vana p-
 pter vanitatem. vt
 scilicet placeret curi-
 osis. vel vt doceret
 curiosos. Et facit b
 duo. quia primo tā-
 git quedā vera q' do-
 cuit. et tñ modus do-
 cendi vanitatem in-
 tentiōis ipsius ostē-
 dit. Secundo ibi
 Ignorantia cer-
 te et c. ponit quas-
 dā veritates ab ip̄o

Abdic. f.

Loz. f.

Loz. f.

edocras cir
ca quas tñ
grauit offe/
dit. Et pr3
et pcedentib3
torum illud
capitulum

est hoibus: et qd in fir mū ē de i: for
tius est hoibus. Hoc quasi stultuz
et infirmū tanq3 sua xruite sapiētes
fortesq3 ptemnūt. S3 hec ē grā q
sanat infirmos: nō supbe iactātes
falsaz bñitudinē suā: s3 hūilit potē
verā miserā pfitētes. **L. XXIX.**

Redicas p̄ez et ei n̄ iluz
P quē vocas paternū itel
lectū seu mētē: et hoz me
diū quē putam⁹ te dicere sp̄m sc̄m
et more v̄ro appellas tres dos. **U**bi
et si verbis indisciplinatis y timini
videtis tamē qualiter cūq3: et qua
si p̄ quedā tenuis imaginatōis ym
bracula q̄ nitendū sit: s3 incarnatō
nē incōmutabilis filij dei qua sal
uamur: vt ad illa q̄ credim⁹ vel ex
q̄ntalacūq3 pte intelligim⁹ pueni
re possim⁹: n̄ vult agnoscere. **I**ta
q3 videt3 ytcūq3: et si de lōginq3: et si
acie caligāte patriā in q̄ manēduz
est: s3 viā q̄ eundū est non tenetis.
Adōfiteris tñ grāz q̄n qdē ad deū p
virtutē intelligētie puenire pauc3
dicis esse p̄cessum. Non em̄ dicis
paucis placuit: vel pauci voluerūt:
sed cū dicis esse cōcessum pculdu
bio dei grām nō hois sufficientiā
p̄fiteris. **U**teris etiā h̄ v̄bo aptius
vbi platonis sniaz se q̄ns: nec ipse
dubitas i hac vita hoiez nullo mō
ad p̄fectōz sapie puenire: sc̄m in
tellectū tñ viuētib⁹ oē qd̄ deest p
uidentia dei et grā post hāc vitam
posse compleri. **S**i cognouisses
dei grām per ihm̄ xpm̄ dñm̄ nostz
ipamq3 ei⁹ incarnatōz qua homis
aiam corpuzq3 suscepit: sūmū esse
exēplū grē videre potuisses. **S**ed
qd̄ faciā scio me frustra loq̄ mor
tuo: s3 q̄tū ad te attinet. **Q**uātum
aut̄ ad eos q̄ te magnipendūt et te
v̄l q̄licūq3 amore sapie vel curiosi
tate artū q̄s si debuisti discere di
ligūt: quos potē in tua cōpellatio
ne alloquor: fortasse non frustra.
Gra dei nō potuit grati⁹ cōmēda
ri: q3 vt ip̄e vnic⁹ dei fili⁹ i se incom
mutabilis manēs indueret homi
nem: et spem dilectionis sue daret
hoibus homine medio: q̄ ad illum
ab hominibus veniretur: qui tā lō
ge erat immortalis a mortalibus

L. XXIX
Redi
P cal pa
tre et eius fi
liū rē. In b
ca. ostendit
b. aug⁹ quō
porphyri⁹ et
sui seq̄ces
ad ea q̄ nos
fido tenem⁹
se habuerūt
Et facit hic
duo. qz p̄i
mo pot̄ ea
i quib3 con/
phyri⁹ con/
cordat et dis
cordat a fidē
n̄rat ponte
rria. **P**rimū
est de trini
tate perso
narum in q̄
videt nobis
sc̄m cōcor
dare in re.
licet non in
modo loq̄n
di. **S**c̄m ē
de incarna
tione q̄ om
nino negat
Tertium ē
de collatiōe
diuine gra
tie quaz v̄l
det concede
re vt p̄bat
augustinus
ex duobus

incommutabilis a commutabili
bus: iustus ab impijs: beatus a mi
seris. **E**t quia naturaliter indidit
nobis vt beati immortalesq3 esse
cupiamus manens beatus: susci
piensq3 mortalem: vt nobis tribu
eret quod amamus: perpetiēdo
docuit contemnere quod time
mus. **S**ed huic veritati vt posse
tis acquiescere: humilitate opus
erat: q̄ ceruici vestre difficillime p
suaderi potest. **Q**uid enim incre
dibile dicitur: presertim vobis qui
talia sapitis: quibus ad hoc credē
dum vos ipsos admonere debeat3
quid in quā vobis incredibile dicitur:
cum deus dicitur assumpsisse
humanam animam et corp⁹: q̄ cer
te tantū tribuitis aie intellectua
li: que anima vtiq3 humana ē: vt
eā cōsubstantialē paterne illi mētī
quē dei filiū cōfitemini fieri posse
dicatis. **Q**uid ergo incredibile ē
si aliqua vna in intellectualis anima
modo quodā ineffabili et singulari
p multoz salute suscepta est: **C**or
pus x̄o aie coherere vt homo to
tus et plenus sit: natura nostra ip̄a
teste cognoscim⁹. **Q**uā nisi v̄sitat3
simū esset: hoc p̄fecto eēt incredi
bilis. **F**acili⁹ quippe in fide recipi
endū est: et si humanū diuino: et si
mutabile incōmutabili tñ sp̄m̄ sp̄i
ritui: aut vt verbis vtat que i vsu
habetis: incorporeū incorporeo:
q̄ corp⁹ incorporeo coherere. **A**n
forte vos offendit inuitatus cor
poris partus ex x̄gine. **N**ecq3 h̄ de
bet offendere: imo potius ad pie
tatem suscipiendā debet adduce
re: q̄ mirabilis mirabiliter natus
est. **A**n x̄o q̄ ip̄m corpus morte de
positū: et in melius resurrectione
mutatum: iaz incorruptibile atq3
imortale in supna subuexit. **H**oc
fortasse credere recusatis intuen
tes porphyrium in his ip̄s libris
ex q̄b3 multa posuit: q̄s de regressu
aie scripsit: tam crebro p̄cipere oē
corpus esse fugienduz: vt aia pos
sit beata pmanere: cum deo. **S**ed
ip̄e potē ista sentēs corrigēd⁹ fuit
p̄sertim cū de aia mūdi hui⁹ visibi
lis: et tā ingēt3 corporee molis: cuz

dictis et tus
et pater litte
ra. **S**ecun
do ibi.
L. XXIX
S3 hu
ic rē. **D**ispu
tat contra
porphyri
uz et eius se
quaces de
in carnatio
ne quam ne
gant et p̄io
pbat ex his
que ip̄i con
cedunt q̄ in
carnatio nō
sit omnino
impossibi
lis vt incre
dibilis. ter
tio ibi.
An for
te vos offe
dit rē. exclu
dit duo ex
quibus v̄l
dent posse
moueri ad
discrdē. /
dum incar
nationem. et
ea que dici
mus de di
filito incar
nato. quoz
p̄imum est
impossibili
tas partus
virginis. se
cundum im
possibilitatē
resurrectionis
et exclu
dit secundū
ibi. **A**n vo
ro q̄ ipsum
corpus rē.
vbi duo fa
cit. quia p̄i
mo ex dict3
porphyriū
ostēdit pos
sibilitatem
resurrectionis
et ostēdit
q̄ causa
q̄re negant
resurrectio
nem est am
nino insu
ficiens. et
fatis p3 lra

Quid est qd vt bñ simus rē. offendit eam qre ista non pnt credere humilitate incarnatōis. qz. s. ipi sup bi sunt. **F**acti autē hic. b. aug. mentionē de pncipio euāgelij. iohannis vsqz ibi exclusiue. fuit hō missus a deo rē. In libro cuiusdā platonici repro. de q etia fac mētionē. li. vj. cōfessionū. vbi etiā tā

gū multa alia de illo euāgelio q in li. platōico inueniunt. De hoc etiā fit mētio in gloria super illud ad col. 1. **M**ysteriū qd absconditum fuit. **S**imiliter op fm Thomā vā loys anglicū natione. **S**equētia sunt supra de expositōe fr̄is nico lai tr̄uerth āglīci ordīs p̄dicatoz. ne om̄issis sequit̄ b̄ libroz expositiōibz op̄ p̄ns ip̄i factū videatur.

Redical p p̄m rē.

In h̄ ca. r̄it. declarat aug. qtra porphyrianos credibilo rē esse incarnatōz xpi qz multa q il li asserit. inter q est illud qd ponit plato r ipi tenēt q mūdus est anti mal beatissimuz **U**bi nota q libri porphyrii de qb̄ aug. hic r. s. multa allegauit int̄ rulant de regresu aie.

Quod initiū sancti rē. **D**ico memorat augul. quomodo platōicus quidam voluit pncipium euāgelij iohannis scribi litteris aureis i ecclesijs teste sene sancto simpliciāno. adiunxit. sed iō noluit superbo dicitur il le magister scilicet porphyrius hoc fieri. qz verbū caro factū est r habitauit in nobis. i. qz noluit hanc hūilitatē de filio dei credere. noluit q pncipiū solēniter publicari ne h̄ cuius pncipium admittit̄ in publicam fidem admitteretur.

Capitulum. XXX

Ipost platonē. In hoc ca. memorat augul. porphyriū emēdasse op̄tionē platōis de re uolutōe aiaz in bestias. q op̄tio initiū habuit a pythagora. qm̄ aliqñ plato audiuit dogmata pythagore. quē nihil scripsisse asserit rufinus in inuentiōe qtra hierony

xps est humilis : vos sup bñ. **A**n forte corrigi p̄det. **E**t b̄ vitū non nisi superboz est. **P**udet videlicet doctos homines ex discipul platōis fieri discipulos xpi. q piscatorem suo spū docuit s̄ape ac dicere **I**n pncipio erat x̄bū. r x̄buz erat apud deū. r de erat ver bū. **H**oc erat in pncipio apd deū. **D**ia p̄ipm̄ facta sūt r sine ip̄o factū ē nihil. **Q**d factū est i ip̄o vita erat. r vita erat lux hoim̄. **E**t lux i tenebris lu cer. r tenebre eā nō cōprehēderūt. **Q**d initiū scti euāgelij cui nomē est fm **J**ohem. q dā platonico sicut a sctō sene simpliciāno q postea medio lanēsi ecclie p̄fedit ep̄s. solebam audire aureis l̄ris conscribendū. r p̄ oēs ecclias in locis eminētissimis p̄ponēdū eē dicebat. **S**z iō viluit supbis de ille m̄gr qz verbū caro factū est r habitauit i nobis. vt parū sit miser i q̄ egrotant. nisi se in ip̄a egritudine etiā extollat. r de medicina q sanari poterat erubescant. **N**on em̄ h̄ faciūt vt eriganē s̄ vt cadēdo graui affiganē

Ip̄ pla. L. XXX

Itonē aliqd emēdār existimāt indignū. cur ip̄e porphyrius nō nulla r n̄ pua emēdauit. **H**ā platonē a nimas hominum post mortem reuolui vsqz ad corpora bestiarum scripsisse certissimum est. **H**anc sententiaz **P**lato doctor tenuit. **E**t

reuerteretur ad corpus. hoc autem volebant platonici quod r virgili tanqz platonico de aiabus taz purgatis r in cāpos iam elyios translatis. dicit. vj. eneid. **A**et̄eū ad fluuiū deus euocat agmine magno. scilicet huiusmodi animas. **F**elicit̄ immemores su perā conuera reuolunt. r tandem oblite p̄teritorum **R**ursus r incipiunt in corpora velle reuerti.

Joh. s.

b

a

b **Ecce**
Flatio
In b ca
pitulo dis
purat bea
tas aug⁹
porphyriu
gtractado
verba eius
in fine pu
mi libri de
regressu aie
b **Inc**
em porphy
rius erat i
rebo huma
nis 2c. fuit
em vt p 13 i
choronicis
tempe con
stantini im
peratois.

Hec est religio que vniuersale p̄tinet
uia aie liberade: qm̄ nulla nisi hac li
berari pot̄. **H**ec est em̄ q̄damo rega
lia: q̄ vna ducit ad regnu: n̄ spali vestigio nu
tabundū: s̄ eternitatis firmitate secuz. **A**ū at
dicit porphyri⁹ in p̄mo iuxta finē de regressu
aie libro: mūdū receptū in vna quādā sectā q̄
vniuersale viā aie p̄tineat liberade: v̄l a phia
verissima aliq̄ vel ab indoꝝ morib⁹ ac discipli
na: aut inductōe chaldeoz: aut alia q̄libet via
nondūq; in suā noticiā eadē viā historiali co
gnitōe platā: p̄culdubio p̄stet esse aliquā. s̄
nōdū in suā venisse noticiā. **I**ta ei nō sufficie
bat q̄cqd̄ de aia liberada studiosissime didice
rat: sibiq; vel poti⁹ alijs nosse actenere vide
bat. **S**entebat em̄ adhuc sibi deesse aliquā p̄
stantissimā auctoritatē: quā de re tanta sequi
operet. **C**ū aut̄ dicit vel a phia verissima: ali
qua nōdū in suā noticiā puenisse sectā: q̄ vni
uersale p̄tineat viā aie liberade: satis q̄tū ar
bitro oñdit: v̄l eā phiaz i q̄ ipse phatus est nō
eē verissimā: vel ea nō p̄tineri talē viā. **E**t quō
iam pot̄ esse verissima: qua nō p̄tinet hec via
Nā q̄ alia via est v̄lis aie liberade: nisi q̄ vni
uerse aie liberant̄. ac p̄ hoc sine illa nulla libe
ratur. **C**um aut̄ addit 7 dicit: vel ab indoꝝ
morib⁹ 7 disciplina: vel ab inductōe chaldeo
rū: v̄l alia q̄libet via: manifestissima voce testa
tur: neq; illis q̄ ab idis: neq; illis q̄ a chaldeis
didicerat: hanc vniuersalē viā aie liberade cō
tineri: 7 vtiq; se a chaldeis oracula diuina sūp
sisse: q̄ p̄ assiduā cōmemoratōz facit. tacere nō
poruit. **Q**uā vult q̄ intelligi aie liberade vni
uersalē viā nondū receptā: vel ex aliq̄ verissi
ma phia: vel ex eaz gētū doctrinis q̄ magne
velut i diuis reb⁹ hēbant: q; pl⁹ apud eas curi
ositas valuit q̄rūq; āgeloz cognoscēdoꝝ 7 co
lendorū nondūq; in suā noticiā historiali co
gnitōe platā: **Q**ue nā ista ē vniuersal viā: nisi
q̄ non sue cuiq; genti p̄pria: s̄ vniuersis genti
bus: q̄ cois esset dicim⁹ imprita ē: **Q**uā certe
iste hō non mediocri ingenio p̄dit: eē nō du
bitat. **P**rouidētiā q̄ p̄ diuinā sine ista v̄li via
liberade aie gen⁹ hūanū relinq̄re nō credit.
Hec em̄ ait nō esse: s̄ h̄ tñ bonū tñq; adiuto
riū nōdū receptū. nōdū in suā noticiā eē pla
tū. **H**ec mirū. **T**ūc em̄ porphyri⁹ erat i rebus
hūanis: qm̄ ista liberade aie v̄lis viā q̄ non est
alia q̄ religio xp̄iana oppugnari p̄mittebat ab
idoloz demonūq; cultozib⁹: regibusq; frenis
pp̄t asserēdū 7 p̄secrandū martyrū numerū
h̄ est testiū veritatis. p̄ q̄s oñderet oia corpa
lia mala p̄ fide pietatis 7 cōmendatōe verita
tis eē tolerada. **V**idebat q̄ ista porphyri⁹ 7 p̄

huiusmōi p̄secutōes cito istā viā p̄tura m: 7 p̄
pterea nō esse ip̄am liberade aie vniuersalem
purabat: nō intelligēs hoc qd̄ eū mouebat: et
qd̄ in ei⁹ electōe p̄peti meruebat: ad ei⁹ cōfir
matōz robustiorēq; cōmendatōez poti⁹ p̄rine
re. **H**ec est igit̄ aie liberade v̄lis viā. i. vniuer
sis gentib⁹ diuina miseratōe p̄cessa: cui⁹ profe
cto noticiā ad q̄scūq; iā venit: 7 ad q̄scūq; vē
tura ē: nec debuit: nec debebit ei dici q̄re mō 7
q̄re sero: qm̄ mittētis p̄siliū nō est hūano inge
nio penetrabile. **Q**uō sensit etiā cū dixit. nōdū
receptū h̄ donū dei: 7 nōdū in suā noticiā fuis
se platū. **H**ec em̄ p̄pterea vex nō esse iudica
uit: q; nōdū in suā fidē receptū fuerat vel in
noticiā nōdū puenerat. **H**ec ē iquā liberado
rū credentiū v̄lis viā: de q̄ fidel⁹ Abraā diuinū
accepit oraculū. **I**n semie tuo b̄ndicent̄ om̄s
gētes. **Q**ui fuit qd̄ gente chalde⁹: s̄ vt talia
p̄missa p̄cipet q̄ ex illo p̄p̄ager et semē dispo
sitū p̄ angelū in manu mediatoris in q̄ eēt ista
liberade aie v̄lis viā. hoc est oib⁹ gentib⁹ da
ta: iussus ē discedere a terra sua: 7 de cognatō
ne sua: 7 de domo p̄ris sui. **T**ūc ip̄e p̄mittit⁹ a
chaldeoz sup̄stitiōib⁹ liberat⁹: v̄nū vex deuꝝ
sequēdo coluit. cui hoc etiā p̄mittētī fidelis cre
didit. **H**ec est v̄lis viā de qua in scā p̄phia di
ctū est. **D**e⁹ misereat̄ nostri 7 b̄ndicat nobis.
illumiet vultū suū sup̄ nos 7 misereat̄ nostri.
Ut cognoscām⁹ i terra viā tuā: in oib⁹ genti
bus salutare tuū. **U**n̄ tāto post ex abraā semie
carne suscepta: de seip̄o ait ip̄e saluator. **E**go
sum via veritas 7 vita. **H**ec ē v̄lis viā: de q̄ tā
to aū p̄phetatū ē. **E**rit i nouissimis dieb⁹ ma
fest⁹ mōs dom⁹ dñi pat⁹ in cacumie mōtiū: et
extollet sup̄ colles 7 veniet ad eū vniuerse gē
tes: 7 ingredient̄ narōes multe 7 dicēt. **T**e
nite ascēdam⁹ i mōtē dñi. 7 i domū dñi **J**acob: 7
ānūciabit nob viā suā 7 ingrediemur i ea. **E**x
syō em̄ p̄dicit lex: 7 v̄bū dñi ab hierlm̄. **V**ia q̄
ista nō ē vni⁹ gētis s̄ vniuersaz gētū. **E**t lex v̄
būq; dñi nō in syō 7 ir̄lm̄ remāsit. s̄ ide p̄cessit
vt se p̄ vniūsa diffūderet. **U**n̄ ip̄e mediator p̄
resur̄rectōz suā discip̄lis trepidatib⁹ ait. **O**p
tebat se p̄ri q̄ sc̄pta sūt i lege moysi 7 p̄phetis
7 psalmis de me. **T**ūc apuit ill̄ sensū vt in telli
gerēt sc̄pturas: 7 dixit eis. **Q**uō optebat xp̄um
pati 7 resurgere a mortuis t̄tio die: et p̄dicari
in noie ei⁹ p̄niaz 7 remissionē pctōꝝ p̄ oēs gē
tes. incip̄tib⁹ ab hierlm̄. **H**ec ē igit̄ v̄lis aie li
berade viā: quā sc̄ti āgeli sc̄tiq; p̄phe pus in
pauc̄ hoib⁹ vbi potuer̄t dei gr̄az rep̄ic̄tib⁹. et
maxie i hebreā gēte cui⁹ erat ip̄a q̄damō sc̄cta
respublica. i. p̄phetatōz 7 p̄nūciatōz citat⁹ dei
ex oib⁹ gētib⁹ p̄gregade: 7 tabnaeloz 7 tēploꝝ.

Gen. 22.

Gen. 12.

Ps. 66.

Job. 14.

Isa. 2.

Luc. 24.

sacerdotio. et sacrificijs significauerunt. et elo-
quijs quibusdam maiestis plerisque mysticis p̄dixe-
runt. **P**̄ns aut̄ in carne ip̄e mediator. et b̄ri eius
ap̄l̄iā testam̄ti noui gr̄am reuelātes ap̄t̄i in
dicarunt. q̄ aliquāto occulti^o sup̄iorib^o sunt si-
gnificata t̄p̄ib^o. p̄ etatū generi^o hūani distribu-
tōe. sic eā deo sapiētī placuit ordīare. mirabili
um op̄e diuioꝝ. quoz sup̄i pauca s̄a posui cō-
testatib^o signis. nō em̄ t̄mō apparuerūt visio-
nes āgelice. et celestīū mistoz sola v̄ba sonue-
rūt. verū etiā hoīb^o dei v̄bo simplicis pietatis
agētib^o. sp̄s imūdi de hoīm corpib^o ac sensu-
bus pulsi sūt. vitia corpis lāguozesq̄ sanari. fe-
ra aīalia terraz. et aquaz. volatilia celi. ligna.
elementa. sidera. diuīa iussa fecerūt. iferna ces-
serūt. mortui reuixerūt. excepti ip̄i^o saluatoris
pp̄ijs singularibusq̄ miracul^o. maxie natiui-
tatis et resurrectōis. in q̄rū vno mat̄erne v̄gi-
nitatis tantūmō sac̄m̄. in altero aut̄ etiā eoz
q̄ in fine resurrecturi sūt. demonstrauit exēpluz
Hec via totū hoīez mūdāt. et ī mortalitati mor-
talē ex oīb^o q̄bus p̄stat p̄tib^o p̄pat. **U**t em̄ non
alia purgatio ei p̄ti q̄reref̄ quā vocat̄ intelle-
ctualē porph̄yri^o. alia ei quā vocat̄ spiritalem
alia q̄ ip̄i corp̄i p̄pt̄erea totū suscepit veracissi-
mus potētissimūsq̄ mundator atq̄ saluator.
P̄ter hāc viā q̄ p̄tim cū hec futura p̄nūcianf̄.
p̄tim cū facta nūcianf̄. nūq̄ generi de fuit hūa-
no. nemo liberatus est. nemo liberatur. ne-
mo liberabitur. **Q**uod autem porph̄yri^o vni-
uersalem viā aīe liberande nondū in suā noti-
ciā historiali cognitōe dic̄ eē platā. q̄d hac hi-
storia vel illustri^o iueniri p̄t̄. q̄ vniuersū orbē
tātō apice auctoritat̄ obtinuit. v̄l fidelius in q̄
ita narranf̄ p̄terita vt futura etiā p̄dicanf̄. q̄z
multa videm^o īpleta. ex q̄b^o ea q̄ restāt sine du-
bio speram^o implēda. **N**ō em̄ p̄t̄ porph̄yrius
vel q̄cūq̄ platonici. etiā in hac viā q̄si terrena-
rū rez. et ad istā vitā mortalē p̄t̄nētīū. diuīatio-
nez p̄dictionēq̄ p̄t̄nere. q̄d merito ī alijs va-
tīnatōib^o. et q̄rūlibet modoz v̄l artīū diuīna-
rōib^o faciūt. **R**egāt em̄ h̄ vel magnoz fuisse
hoīuz. vel magni eē p̄dēda. **E**t recte **P**̄āiferi-
ozū hūt̄ p̄sensōe cāz. sicut arte medicie q̄bus-
dā aīcedētib^o signis plura v̄ture valitudini
p̄uidenf̄. vel imūdi demōes sua disposita v̄l fa-
cta p̄nūciāt. et in q̄rūuis mētib^o atq̄ cupiditati-
bus in q̄z p̄grua factis dicta v̄l dicit̄ facta com-
p̄fant. vt sibi ius q̄dāmō v̄dicētī materia in-
firma fragilitat̄ hūane. **N**ō talia sc̄t̄ hoīes in
ista v̄l aīaz liberandaz via gradiētes. tanq̄
maḡ p̄ph̄are curant. q̄uis et ista cos si fugerit
et ab eis sepe p̄dicta sint. ad eoz fidē faciēdaz
q̄ mortaliū sensib^o nō poterāt intimari. nec ad

exp̄imentū celeri facilitate p̄duci. **S**z alia erāt
vere magna atq̄ diuīna. q̄ q̄ntū dabat. cogni-
ta dei volūrate futura nūciabāt. **I**pus q̄pe in
carne ventur^o et q̄ in illo tā clara p̄fecta sūt. at-
q̄ in ei^o noīe īpleta. p̄nīa hoīm et ad deū p̄uer-
sio volūtātū. remissio pctōz. gr̄a iusticie. fidel-
pioꝝ. et p̄ vniuersū orbē in verā diuītatē multi-
tudo credētīū. culture simulacroꝝ. demonūq̄
sbuerfio. et a tēptatōib^o exercitatio. p̄ficiētīuz
purgatio. et liberatio ab oī malo. iudicij dies.
resurrectio mortuoz. angeloz societas. ip̄io-
rū eterna dānatio. regnūq̄ eternū gl̄iosissime
ciuitatis dei p̄spectu ei^o īmortalit̄ p̄fructis. in
hui^o vic̄ sc̄pturis p̄dicta atq̄ p̄missa sunt. q̄rū
tā multa īpleta p̄spicim^o. vt recta pietate futu-
ra esse cetera p̄fidam^o. **H**ui^o vic̄ rectitudinez
v̄sq̄ ad deū vidēdū. eiq̄ in eternū coherēduz
in sanctuario sc̄pturaz eē locatā. q̄ p̄dicat̄ at-
q̄ asserit̄ veritate q̄cūq̄ si credūt. et ob h̄ nec
itelligūt. oppuḡre p̄t̄. s̄ expuḡre si p̄t̄. **Q**ua-
pp̄t̄ in decē libris ist̄. et si min^o q̄ nōnulloz de
nob̄ expectabat̄ intētio. t̄m̄ q̄rūdā studio q̄rū
ver^o de^o. et dñs adiuuare dignat^o ē fatiffecim^o.
refutādo p̄tradictōes impioꝝ q̄ p̄ditiōi sc̄tē ci-
uitatis. de q̄ disputare institui^o deos suos p̄-
ferūt. **Q**uoz decē libroz q̄nq̄ sup̄iores adiu-
sus eos p̄scripti sūt. q̄ p̄pter bona vite hui^o de-
os colēdos putāt. q̄nq̄ aut̄ posteriores aduer-
sus eos q̄ cultū deoz p̄p̄t̄ vitā q̄ post mortē fu-
tura est seruādā existimāt. **D**einceps itaq̄ ve-
lut in p̄mo libro polliciti sum^o. de duaz ciuita-
tū q̄s in h̄ sc̄lo p̄plexas dixim^o iuicēq̄ p̄mixtas
exortu et p̄curū et deb̄t̄ finib^o. q̄d dicēdū arbi-
troz q̄tū diuīnit^o adiuuabo: expediam.

ExPLICITUS EST LIBER DECIMUS.

INCIPIUNT CAPITULA LIBRI XI.

- i **D**e ea p̄te opis q̄ duaz citatū. i. celest̄ ac
fr̄ene initia et fines īcipiūt dem̄ari.
- ii **D**e p̄gnoscēdo deo. ad cui^o noticiāz ne-
mo hoīm puenit. nisi p̄ mediatorē dī
et hoīm. hoīem iēsum x̄pm.
- iii **D**e auctoritate canonice scripture. diuī-
no spiritu condite.
- iiii **D**e cōditiōe mūdi. q̄ nec ītp̄alis sit. nec
nouo dei ordinata p̄silio. q̄si postea
voluerit q̄d antea noluerit.
- v **T**ā nō esse cogitādū de īfinitis t̄p̄m spa-
cijs aī mūdū q̄ nec dī īfinit̄ loco: um.
- vi **C**reationis mūdi t̄p̄m v̄nū esse principi-
um. nec aliud alio p̄ueniri.
- vii **D**e qualitate p̄moz diez. qz anteq̄ sol
fieret vesperam et mane traduntur
habuisse.
- viii **Q**ue q̄lisue intelligēda sit dei redēs q̄p^o